ПРОТЕСТ

проти варварства московських більшовиків на Україні

Українські соціялісти, організовані в Українській Соціял-Демократичній Робітничій Партії (Закордонна Делегація), в Українській Соціял-Демократичній Партії (на українських землях під Польщею) та в Українській Соціялістично-Радикальній Партії (під Польщею) видали спільний маніфест-протест проти варварства московських більшовиків на Радянській Україні. Цей протест надруковано в українській, польській, німецькій, англійській та французькій мовах, та розіслано його до всіх соціялістичних партій цілого світу. Появився він також на сторінках соціялістичних органів цілого світу.

Протест звучить:

ДО СОЦІЯЛІСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УСІХ КРАЇН!

ШАНОВНІ ТОВАРИШІ!

Останні факти масового голоду, а зокрема два трагічні самогубства на Радянській Україні мусіли звернути на себе Вашу увагу. Поповнили самогубство найбільший пролетарський письменник Радянської України Микола Хвильовий і чільний представник уряду Радянської України, голова народніх комісарів Микола Скрипник.

Підписані соціялістичні організації вважають своїм обовязком подати до Вашого відома сучасні обставини на Україні та засувати причини тих страшних випадків самогубства.

З кінцем 1919 року російська комуністична влада насильно завоювала Україну. При помочі брідавого терору знищила вона Українську Народню Республику, знищила всі революційні здобутки визвольного українського руху, розгромила всі політичні, економічні і професійні організації українського працюючого люду, а саму українську трудову класу скувала залізною диктатурою комісарів російської комуністичної партії.

Щоби закрити свою дійсну ціль, свої імперіялістичні наміри, для баламучення громадянської опінії, проголошено Україну самостійною пролетарською державою. Московський центр деякими посуненнями створив ілюзію, що ця держава істнує. В дійсности Україна стала кольонією Росії, українські землі стали тереном всяких експериментів радянської влади для випробування ріжних проєктів "нового соціялістичного будівництва", котрі з соціялізмом не мали і не мають нічого спільного.

І ось по 14 роках тієї диктатури робітники й селяни України масово гинуть з голоду на своїй такій родючій землі. І ось дійшли до нас знову неймовірні просто вісти про жахливі випадки людоїдства з голоду. І ось вдруге Україна переживає таку саму катастрофу голоду, що й у 1921-22 роках. Це все діється на Україні в 1933 році, по 14 роках "радянської" влади, котра голосила щастя, добробут і нове життя для працюючих мас.

Стверджуємо, що одиноком і очевидною причиною голоду на Радянській Україні є безоглядний економічний визиск українського народу большевицькою диктатурою, яка вважає Україну своєю кольонією. Рікрічно вивозить вона мілйони тон збіжжа або до центральної Росії, для прохарчування вибраних робітничих осередків, армії і чрезвичайки, або вивозить по демпінгових цінах за кордон для роздобуття валюти. Комуністична влада затаює факт голоду на Україні, а робить це не лише тому, що цього вимагає престіж диктатури, але щоби й на будуче експльоатувати вигодженну колективізаційними експериментами зницену країну.

А в парі з цим ми є свідками нечуваного політичного терору. Навіть ілюзорична самостійність України фактично не істнує. Деякі українські комісаріяти покасовано, свідомих українців-комуністів заступається російськими комуністами, українську культуру і науку піддано під строгий поліцийний режім. Очевидно, що цього роду кольоніяльний визиск і централістично-окупаційний терор над трудовим населенням України викликує велике невдоволення і спроби опору, але ті спроби большевицька влада задавлює насильно, висилаючи цілі місцевости на Сибір або до концентраційних таборів на Соловках над Крижаним Океаном.

Ця політика більшовицької Москви мусіла врешті викликати невдоволення навіть серед провідних комуністичних діячів української національности. Але і їх не пощадив терор московської диктатури. Прийшли масові арешти, висилки, а навіть розстріли. Арештовано бувшого народнього комісаря Шумського, розстріляно Конаря і інших.

В тій атмосфері, оплюгавлений, обезчещений, для більшого ефекту по провокаторськи заплямований тавром фашиста і шпіона, покінчив самогубством голова народніх комісарів М. Скрипник. Згинув на знак протесту проти потоптання теперішньою сталінською бюрократією всіх тих засад, на яких опирався конституція Радянського Союзу, проти імперіялістичного походу Москви на Україну. Ця сама протиукраїнська політика загнала в могилу найбільшого пролєтарського письменника України М. Хвильового.

Україна переживає важкі хвилини. У цвинтарище перемінилася ця найбільше плодюча країна Европи і звідтам долітають до нас плач і стогін вимучуваних і катованих. В большевицьких вязницях томляться тисячі українських соціялістів. У ту важку хвилину український народ, народ робітників і селян, не може ждати ні від кого помочі, як лише від соціялістичних партій усіх народів та від противників всякого поневолення та визиску.

Ми, українські соціялісти протестуємо перед цілим культурним світом проти варварського винищування українського трудового народу большевицькою диктатурою, проти топтання тих прав, які цей трудовий народ шляхом довгої революційної боротьби собі виборов, протестуємо проти розстрілів, протестуємо проти арештовань і знущань, жадаємо негайної амнестії для політичних вязнів і взиваємо Вас, Товариші, щоби й Ви прилучилися до нашого протесту.

Товариші! Протестуйте проти вивозу харчевих продуктів з Радянської України, якої населення голодує!

Пятнуйте політику винищування голодом і терором українського населення, яку пляново проводить на Радянській Україні Російська Комуністична Партія.

Хай живе воля!
Хай живе вільне право на самоозначення всіх поневолених народів!
Хай живе соціялізм!

Львів, в серпні, 1933 р.

ЗА ЗАКОРДОННУ ДЕЛЕГАЦІЮ
УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ:
Ісаак Мазепа — Панас Феденко
ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНУ ПАРТІЮ:
Лев Ганкевич — Іван Квасниця
ЗА УКРАЇНСЬКУ СОЦІЯЛІСТИЧНО-РАДИКАЛЬНУ ПАРТІЮ:
Іван Макух — Матвій Стахів

ЧИСЛО МЛИНІВ У КАНАДІ

З жовтневого числа "Да Монтлі Ревю оф да Гвіт Ситуейшьон" довідуємося, що загальне число млинів у Канаді виносить 1,265 а їх зміст досягає 112,048 бочілок на день.

КОНСУМПЦІЯ (СПОЖИВАННЯ) КАНАДІЙСЬКОЇ ПШЕНИЦІ

Відповідно до правительственних обчислень, пересічна консумція канадійської пшениці від 1922 до 1931 року виносила на голову 4 і дві пятих бушля.

Недогляд то Марнотравство

Може Ваш водомір числить більше. Може Ваш форнес не впорядку і марнує опал — покличте нас, — ми оглянемо все задармо.

УКЛАДАЄМО ФОРНЕСА, ВОДОПРОВОДИ, ГАЗОВІ І ПАРОВІ ОГРІВАННЯ.

Ross Plumbing & Heating Co.
10322 - 98th STREET EDMONTON, ALBERTA
Telephone 26731
N. SPACHINSKY, Mgr.

Картка Замовлення

Висилаючи передплату на "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" виповніть сю картку і зашліть до Адміністрації!

THE FARMERS' VOICE
10336—96th Street -:- Edmonton, Alta.

Посилаю ...., як передплату за "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" на .... рік, (пів-рік).

Часопис прошу висилати на адресу:

Імя і назвиско ....

Почта ...., Провінція ....

СТУДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПОЗАОЧНОЮ МЕТОДОЮ

7-го жовтня, с. р. відбулося при Українській Академії в Подєбрадах офіціяльне відкриття три семестрових курсів українознавства позаочною методою. Протягом першого семестру даватимуть студентам лекції з історії України та української мови. У наступних семестрах будуть лекції з української культури, фізичної географії України, економічної географії України, історії українського громадського руху у XX ст. та на ціольогії. У справах курсів зголошуватися на адресу:

UKRAINSKA HOSPODARSKA AKADEMIJA,
Podebrady, Czechoslovakia Europe.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ КОЛЬОНІЗУЮТЬ УКРАЇНУ ЖИДАМИ

Московський часопис "Ізвєстія" доносить, що на Україні поселено 5,800 жидівських родин і дано їм 100 тисяч гектарів землі. Тут створено теж 120 нових жидівських колхозів і три національні жидівські райони: Каліниндорф, Сталіндорф і Новозлатопольск.

На північному Кавказі переведено на ріллю 200 жидівських родин. У Грузії осіло 600 жидівських родин, а в Узбекістані 1,200 родин. У Біробіджані поселено 7,500 Жидів. Переведено теж переселення Жидів на Крим. Туди відправлено 11,627 родин. Кримські жидівські колхози нараховують тепер 25 тисяч осіб, що осіли головно в степових районах північного Криму. Там зорганізовано жидівський національний Фрайдорфський район і 33 національні сельсовєти. Тут видають теж газету жидівською мовою.

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА СТУДЕНТІВ І СТУДЕНТОК В НОРМАЛЬНИХ ШКОЛАХ

Число записаних на сей шкільний рік студентів і студенток в обох провінціональних нормальних школах, себто у Кемроз і Келгарі, значно упало. І так загальне число записаних студентів і студенток виносить 495, себто близько 200 менше як минулого року. Із вище поданого числа 316 студентів і студенток учащає до нормальної школи в Келгарі, а 179 до школи в Кемроз. Між учасниками нормального курсу 35 студентів і студенток походить з Едмонтону. Замкнення нормального курсу в Едмонтоні заощадило провінції $40,000.

ЯК ГОЛОСУВАЛИ БРІТІШ КОЛЮМБІЙСЬКІ ВИБОРЦІ?

ВЕНКУВЕР. — При виборах, що відбулися другого листопада голосувало 263,994 виборців. З того лібералі одержали 113,812 голосів, Сі Сі Еф 82,345, незалежні, безпартійні 28,565, незалежні 19,848, юніоністи, потайні консерватисти 11,577, Юніон Фронт або комуністи 3,636, робітнича партія 2,411, незалежні Сі Сі Еф 1,563, соціялісти 237.

Вудсворт вдоволений голосуванням у Брітійській Колюмбії

ВІННІПЕГ. — Й. С. Вудсворт, голова Федерації Кооперативної Господарки заявив, що він вповні вдоволений вислідом голосування у Брітійській Колюмбії. Сі-Сі-Еф партія одержала найбільше число голосів по ліберальній партії, що вийшла побідоносно при виборах і стане "офіціяльною опозицією" у Брітіш Колюмбійській легіслятурі.

ЗНАЙШЛИ ВЖЕ ПОТРІБНОГО СВІДКА

БЕРЛІН. — Гітлерівці найшли вже потрібного свідка, щоби обжалувати комуністичного провідника Торглєра за підпал.

У суді явився як свідок Густав Леберман, що за грабіж відсиджує у гамбурській вязниці два і піврічний вязничний засуд. Він зізнав, що Торглер ще у 1931 і 1933 старався його намовити підпалити німецький Райхстаг, себто парлямент. Згаданий вязень зізнав теж, що Торглер старався поповнити ще й більше всіляких саботажних вчинків. Чи не далобися застосувати до згаданого свідка української пословиці: "Свідчився циган своїми дітьми". З другої сторони треба признати, що такими самими свідками послугуються й московські комуністи, якщо їм потреба засудити когось їм невигідного на смерть або Соловки.

Гітлерівці показуються добрими і вірними учениками комуністів. Лічать їх, їхнею власною медициною.

АНТІН ЗАК УВІЛЬНЕНИЙ ВІД ВИНИ Й КАРИ

Антона Зака, зі Скаро, обжалуваного за вбивство фармера Стефана Летавського, увільнили у понеділок, по полудні, судові присяглі від вини й кари й його випущено на волю. Антін Зак, Чех, фармер зі Скаро, убив дня 25 вересня, с. р. Летавського підчас пияцької бійки, ударивши його орчиком по голові. Поневже сталося се у власній обороні, бо Летавський, будучи сильно пяний гнав за Заком і ударив його патиком у карк, тому Зак, у власній обороні, вхопивши за орчик, ударив ним Летавського по голові і розбивши йому череп, спричинив його смерть.

Суд над Заком тревав дуже коротко, бо від 11 години перед полуднем до 5 по полудні. Судді присяглі радилися всього 50 мінут і видали увільняючий вирок.

УКРАЇНСЬКОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА ЗАСУДЖЕНО НА ДОСМЕРТНУ ВЯЗНИЦЮ

ЛЬВІВ. — Польський наглий суд засудив на досмертну вязницю Миколу Лемика, який убив револьверовим вистрілом секретаря большевицького посольства у Львові, а покалічив другого урядовця тогож посольства.

Лемика засуджено лише на досмертну вязницю, а не на смерть, бо йому всього 18 років.

Лемик заявив у суді, що він конав атентат тому, що хотів тим чином запротестувати против московської політики на Україні, якої жертвою падають міліони людей.

ГІТЛЕР ЗАПЕРЕЧУЄ

БЕРЛІН. — Канцлер Гітлер у розмові з брітійським журналістом заперечив, що би Німеччина мала приготовлятися до війни й заявив, що вона хоче прийти до порозуміння з Францією.

Дальше заявив Гітлєр, що Німеччина не думає загорнути силою Поморе й кольонії. Гітлєр сказав дальше, що теперішнє німецьке правительство не працює ані в користь монархії ані в користь републики, але працює виключно для добра німецького народу. Німецька молодь вправляється, відповідно до слів Гітлера, у робітничих заборах і у формаціях штурмовиків до боротьби з комунізмом, а не дається їй там правильного мілітарного вишколу. Також заявив він, що Німеччина не закупила для себе ні у Швеції ні в Голяндії ніяких фабрик амуніції.

Що до кольоній, то на гадку Гітлера Німеччина їх конче потребує, бо є за густо заселена й тому у світовім інтересі є помогти Німеччині розширити границі своєї держави, одначе набуття кольоній де би то не було, не буде причиною викликання війни. Головним завданням націонал-соціялістів у протязі слідуючих місяців буде зменшення оподаткування, загальне привернення довіря, усунення законів, що є перешкодою для розвитку бизнесу та промислу й створення нових занять для безробітних.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРОРОКУЄ, ЩО КОМУНІЗМ НАСТУПИТЬ ПО ГІТЛЕРИЗМІ

БАРМАВТ, Англія. — Ллойд Джордж, бувший ліберальний премієр міністрів, промовляючи тут проти зовнішнього вмішування у справи Німеччини заявив, що коли гітлеризм недопише у Німеччині, то до влади прийде комунізм. "Я не є ані наці, ані фашист, ані комуніст", сказав Ллойд Джордж, "тому саме я поважно бажаю того, щоби розвага всюди брала верх".

ЖІНКА УКРАЇНСЬКОГО КУПЦЯ СПОЛОШИЛА ЗЛОДІЯ

СПЕДЕН. — Гром. Павлюкова, жінка гр. Ст. Павлюка, не могла спати до пізна в ночі, бо її боліла рана на рамені. І сим разом вийшло їй се на користь, бо почула як у прилягаючім до мешкання склепі господарить якийсь непрошений гість. Вибігла скоренько на хідник і побачила, що злодій обладувавшись краденими річами, думає вже втікати зі склепу. Павлюкова наробила крику й почала босоніж гнати за злодієм та взивати його, щоби кинув те, що вкрав. І злодій справді кинув те, чим обладувався, та перескочивши через пліт на кінці місточка, зник у темноті, не давшися пізнати. У склепові в касі находилось іще $100, утаргованих у день. Тих грошей злодій не рушив.

НАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ НА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

Старокраєві українські газети доносять, що у Харкові відкрито державний московський театр. Згадана подія має без сумніву політичний підклад. Уряд радянської України противився досі відкриттю такого театру в Харкові, щоби не дразнити національних почувань Українців. Тепер після пацифікації України і по чистці української комуністичної партії Постишевом, дійшло вже до відкриття московського державного театру. Ходять теж чутки, що у найближчім часі мають відкрити ще кілька московських театрів по менших містах і місточках на Україні.

ЗДОРОВЕ ЯЙЦЕ

КЕЛГАРІ. — У фармера Дженсена, з Губалта, сталася небувала річ. Його курка з породи Род Айленд Ред знесла яйце, що мало в обводі 8¼ цаля, а довжина його виносила 6 цалів.

НАЙШВИДША ЗАЛІЗНИЦЯ НА СВІТІ

Недавно випробовано найшвидший електричний поїзд між Мінхеном і Штутгардом у полудневій Німеччині. Сей поїзд досягнув підчас пробної їзди 95 миль на годину.

ДО ВІДОМА ВСІМ ДРАМАТИЧНИМ ГУРТКАМ!

Замовляйте і грайте у своїй околиці Сензаційну Драму

Данилишин і Білас

в чотирох діях, з під пера Ст. Васкана.

Ця драма представляє живу картину з препамятних подій Українських Революціонерів в Городку Ягайлонськім в 1932 році.

Замовлення шліть до:—
S. WASKAN
10336—96th STREET
Edmonton, Alberta

Ціна примірника 35 центів, для книгарень і товариств значний опуст.

ТОРГОВЕЛЬНІ ЦІНИ

ЗБІЖЕВІ ЦІНИ В ЕДМОНТОНІ
Середа, 8-го листопада, 1933.

ПШЕНИЦЯ:—	
Ч. 1. Нордерн	43
Ч. 2. Нордерн	40
Ч. 3. Нордерн	36½
Ч. 4. Нордерн	34
Ч. 5. Нордерн	30½
Ч. 6. Нордерн	26½
На годівлю	24½
ОВЕС:—	
Ч. 1. С. В.	17½
Ч. 2. С. В.	14½
Екстра ч. 1. на годівлю	14½
Ч. 1. на годівлю	13
Ч. 3. на годівлю	11
ЯЧМІНЬ:—	
Ч. 3. С. В.	18
Ч. 4. С. В.	15½
Ч. 5. С. В.	14½
Ч. 6. С. В.	13½
ЖИТО:—	
Ч. 2. С. В.	23½
Ч. 3. С. В.	20½
Ч. 4. С. В.	17½
Засмічене	15
ЛЕН:—	
Ч. 1. С. В.	118
Ч. 2. С. В.	114
Ч. 3. С. В.	100

ЦІНИ ХУДОБИ В ЕДМОНТОНІ
Середа, 8-го листопада, 1933.

БИКИ:—	
Бики і ялівки на заріз	від $2.00 до $2.50
Звичайні - середні	$1.00-$1.75
КОРОВИ:—	
Добрі на заріз	$1.25 - $1.50
Звичайні - середні	.75 - $1.00
На консерву	.50 - .75
БУГАІ:	$1.00 - $1.10
До годування	$1.50 - $2.00
ТЕЛЯТА:—	
Добрі легкі	$2.75 - $3.25
Середні	$1.50 - $2.50
СВИНІ: на бейкон	$4.50
ВІВЦІ:—	
Добрі ягнята	$3.50 - $4.00
Інші	$2.00 - $3.00
Однорічняки	$1.50 - $2.50
Вівці - самиці	.75 - $1.75

Телефон Офісу 24416
Др. І. Верхомин ЛІКАР - ХІРУРГ Тел. Резиденції 73158 Електро-Терапія
Др. Ф. Ґовда ДЕНТИСТ Тел. Резиденції 23219
Christie Grant Block, -:- Edmonton, Alberta

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС"

НОВІСТЬ!
Замовляйте нову книжку під наголовком:—
ХтоВинуватий
ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ
Оповідання написані дуже займаючо з життя галицьких селян з перед 30-ти літ, з під пера ДМИТРА СОЛЯНИЧА, відомого колись організатора Січей і радикальної партії в Снятинщині, який живе тепер в Канаді.
Книжка має 161 сторін друку і коштує тільки 50 центів.
Замовляти можна в головному складі:
Alberta Printing Co.
Edmonton, Alberta
10336 - 96th Street,
або
D. Sollanych
514 Ave. E. South
Saskatoon - - Sask.

Для тих, що хотілиб читати частіше часописи
П О Р У Ч А Є М О
запренумерувати собі одинокий український часопис на американському континенті,
Народну Волю
що виходить три рази в тиждень. Часопис редагований в дусі робітничім і дуже інтересний своїм добірним матеріялом.
Передплата виносить: До Канади $5.00 на рік.
Адреса:—
NARODNA VOLA
524 OLIVE STREET,
SCRANTON, PA., U.S.A.

НАЙКРАЩІ ФОТОГРАФІ ЗА НАЙНИЖЧІ ЦІНИ
дістанете в
SIGERIST STUDIO
9943 Jasper Ave. Edmonton

N. ROMANIUK
Адвокат і Нотар
Телефони:
Офісу 26629; Рез. 82705
304 McLeod Bldg., Edmonton

G. H. VanAllen & Co.
G. H. VANALLEN, K.C.
THEODORE COHEN, LL.B.
Адвокати
2 National Trust Building,
Edmonton, Alta.
Phone 22828

АДВОКАТСЬКА ФІРМА
Harvie, Bury & Yanda
Полагоджує всякі судові справи, як цивільні, кримінальні і т.д. Пишіть по українськи.
308 Bank of Toronto Bldg.
Phone 22118 EDMONTON

Др. В. С. НЕВЧАС
ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
Тел. Офісу 22132 — Рез. 34584
Suite 4, Bradburn-Thomson Blk.
10160—101st Street, Edmonton.

Український Лікар
Др. ОСИП МЕГАС
KITCHEN BLOCK, Room 201
Phone 24645
10164a—101st Street
EDMONTON ALBERTA

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
The Farmers' Voice
Часопис Присвячений Фармерським та Робітничим Справам

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
Виходить що два тижні, кождого 10-го і 25-го дня в місяці.
Передплата виносить на рік $1.00, на пів-рік 50c.
10336 — 96-та вулиця, Едмонтон, Алберта.

THE FARMERS' VOICE
Ukrainian Semi-Monthly
Published on the 10th and 25th day of each month.
10336—96th Street
Edmonton, Alberta.
Phone 24771

РІК II. ЧИСЛО 22. ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 25-го ЛИСТОПАДА, 1933. EDMONTON, ALBERTA, NOVEMBER 25th, 1933. No. 22. VOL. II.

Визнання Совітського Союза Злученими Державами

У четвер, 16 листопада, с.р., президент Рузвелт оповістив, що Злучені Держави визнали Совітський Союз, входять з ним у дипльоматичні зносини й що американським амбасадором у Москві назначений В. К. Булит, знавець російських відносин. Слідуючого дня, себто 18 листопада, надійшла з Москви заява, що Совітський Союз годиться на особу Булита як російського амбасадора у Москві. Переговори у справі визнання Совітського Союза провадив московський комісар заграничних справ Літвінов, який прибув до Америки кораблем Беренгарія, 7 листопада. Визнання Совітського Союза наступило на основі певних умов, якими є: 1. Совітський Союз і Злучені Держави зобовязуються взаїмно не вести ворожої пропаганди, якої ціллю булоби повалення силою існуючого політичного або соціяльного державного ладу у Злучених Державах, зглядно Росії.

Сю клявзулю уважають деякі як зірвання між Совітським правительством і Третім Інтернаціоналом, а в дійсности як осторогу для Третього Інтернаціоналу, щоби залишив Росію або заперестав пропаганду проти демократії у Злучених Державах.

2.) Совітський Союз годиться на повну релігійну свободу для горожан Злучених Держав у Росії і не буде відмовляти віза на вступ до Союза з віроісповідних причин.

3.) Горожане Злучених Держав мають тішитися у Росії повною правною охороною, подібно як і горожане найбільше упривілейованих держав.

4.) Щодо переслідування за економічну шпіонажу, то Літвінов заявив, що право до одержання економічних інформацій у Росії органичається як і в інших краях, до заказу уживання до таких цілей заборонених метод, як підкупства, крадежі, ошуства і т. п.

5.) Совітський Союз годиться на роблення домагань зі сторони Злучених Держав, які можна би робити Сов. Союзови як наслідникови попередніх російських правительств.

6.) Совітський Союз відмовляється від усяких відшкодувань за сиберійську експедицію американських військ у 1918 р. Не відмовляється одначе роблення певних грошевих претенсій за експедицію американських військ до Архангельска.

7.) Що до інших справ, як наприклад, полагоди задовжень і домагань американських горожан, то відповідно до умови між президентом Рузвелтом і Літвіновом, їх полагодиться, по вимімі гадок, осібними договорами, коли наступлять нормальні дипльоматичні зносини між обома державами. Американські приватні і державні домагання до Росії виносять від 600 до 700 міліонів долярів.

Щодо комуністичної партії у Росії, то відповідно до заяви Літвінова репортерам газет, во на не має нічого спільного з комуністичною партією у Злучених Державах, і навідворот американська комуністична партія не має нічого спільного з російською комуністичною партією.

КОМІСІЯ ПОРУЧИЛА ОСНУВАТИ ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК

Королівська Комісія з пятьох, назначена для розсліду канадійської банкової й монетарної системи, поручила канадійському правительству, більшістю трьох голосів проти двох, оснувати Центральний Банк у Канаді. Оба банкирі, члени комісії, заявилися проти потреби оснування такого банку. За оснуванням Центрального Банку голосували оба Брітійці, Лорд МекМилен і Сер Едлис та албертійський премієр Бравнлі.

Головні постанови, ухвалені згаданою вище комісією є слідуючі: Основний капітал згаданого банку має виносити $5,000,000, які мають зложити брітійські горожане, замешкалі у Канаді. Албертійський премієр Бравнлі противився, щоби акціонерами банку були приватні люде, а не канадійське правительство. Більшістю голосів ухвалено, що Центральний Банк має мати виключне право видавати банкноти (паперові гроші). Поручено оснування якоїсь нової організації для видавання короткотревалих позичок для фармерів. Центральний Банк не має суперничити з торговельними банками. Центральний Банк має мати головний офіс і може основувати філії. Він має переняти уряди асистента генерального ресівера, себто касієра.

Уряд Центрального Банку має складатися з говернора, заступника говернора, асистента заступника говернора і 6 до 8 директорів.

Його дивіденди повинні органичитись на 5 до 6 відсотках. Центральний Банк має бути банкиром домініяльного правительства, а відповідно до потреби також і банкиром провінціональних правительств. Премієр Бравнлі домагався знесення процентових рат, як від депозитів так і від позичок. Звіт поручив теж, щоби акціонери Центрального Банку взяли під розвагу чи не було би відповідним обсадити посади директорів пропорціонально мешканцями східної і західної Канади.

КАЖУТЬ, ЩО ПРОФЕСОР М. ГРУШЕВСЬКИЙ НЕ ОСЛІП

До львівського "Діла" мав надійти лист від проф. М. Грушевського, в якім він пише, що не осліп, лише, що хорував на очі й що не перебув недуги цинги або шкорбуту. Лист писаний з Кавказу, а не з Москви. Що поробляє проф. Грушевський на Кавказі у листі не сказано. Уся та історія з листом може бути лише звичайною провокацією московських чекістів, які могли приказати, під грозьбою револьвера, написати проф. М. Грушевському згаданий лист.

СТАН ПРИПАСІВ КАНАДІЙСЬКОЇ ПШЕНИЦІ

Правдоподібні припаси канадійської пшениці виносили у дні 10 листопада, с. р. 249,792,642 бушлі, підчас коли минулого року у тім самім часі виносили вони 241,488,980 бушлів.

По день 10 листопада висилки канадійської пшениці виносили 4,695,445 бушлів.

Загалом висилки пшениці поза море виносили від 1-го серпня до 10 падолиста, 55 міліонів бушлів.

СВІТОВІ ЗАПОТРЕБУВАННЯ ПШЕНИЦІ ВИНЕСУТЬ 525 МІЛІОНИ БУШЛІВ

Міжнародний Інститут Рільництва у Римі обчислив, що сьогорічні запотребування пшениці винесуть сього року 525 міліони бушлів пшениці. Зі старих припасів треба буде взяти 140 міліонів бушлів пшениці, бо новi припаси у висоті 416 міліонів бушлів не зможуть покрити усіх запотребувань.

ЗАРІБКИ САСКАЧЕВАНСЬКИХ ПУЛОВИХ ЕЛЕВЕЙТОРІВ

Чисті зарібки саскачеванських пулових елевейторів виносили по кінець липня, 1933, разом $1,439,819. Сю суму осягнено по відтрученню $1,363,178 на упадок цін і відсотки від гіпотек (мортгеджів).

Минулого року оборот пшениці в пулових елевейторах виносив 91,370,045 бушлів.

Американський Уряд Зломив Фармерський Страйк

Телеграфічні повідомлення з Айови й других сусідних стейтів подають, що тамтешні фармері рішили у переважаючій своїй більшости згодитися на приняття зачетів від уряду на те, щоби весною доставити урядови викормлених на своїй кукурузі свиней. Згадані урядові зачети будуть виносити від 300 до 1,000 долярів. Тим чином уряд зломив страйк незорганізованих у фармерські організації фармерів. Незорганізовані фармері воліють дістати гроші від уряду як відмовитися від зачетів і від продажі своїх продуктів у містах. Одначе провідник страйку, фармер Майло Рено не піддається й каже, що далі буде агітувати за "фармерським святом", як він називає сей страйк. Число прихильників Рена у послідним часі значно змаліло й з дня на день зменшується.

Як бачимо, то наші предсказання, що, як фармері не будуть належито зорганізовані, не виграють страйку, сповнились далеко скорше, як ми сього сподівались.

Відповідно до послідних телеграфічних донесень у Рок Лейк, Н. Д., прийшло до нових страйкових заворушень. Страйкуючі фармері не допустили до висилки худоби і фармерських продуктів з бічного залізничого шляху. У минулу суботу вони замкнули подвіря, де виладовувано худобу і розвесли поміст (плятформу), по якім виладовувано худобу з вагонів.

Фармерських продуктів не допущено до торговиці в Гюрон, Редфілд, Десмет і Миллер Савт Дакота, а молочарні застановили покупку молока у Пієр і Форт Пієр. Мейор у Редфілд замкнув усі бизнесові доми на протяг одного дня.

НІМЕЦЬКИЙ ПЛЕБІСЦИТ ОДОБРИВ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ГІТЛЕРА

У неділю, 12 листопада, відбулися у Німеччині вибори до парляменту (райхстагу) й голосування над питанням, поставленим виборцям, чи вони піддержують заграничну політику уряду, себто виступлення зі Союзу Ліги Націй та покинення розоружної конференції в Женеві. При плебісциті 93½ відсотків голосуючих висказалось словом "так" за заграничною політикою уряду. Загалом 40,583,430 Німців заявилось за урядом, а 22,052,100 голосувало проти уряду; неважних голосів було 787,999 або 1.8 відсотків.

При виборі зновуж послів до райхстагу, себто парляменту, 39,621,437 або 92.2 відсотків віддано на правительственних кандидатів, а 3,348,125 або 7.8 відсотків було неважних, тобто таких, які не віддано на правительственних кандидатів. Число голосів, які упали на гітлерівських кандидатів зросло від березня, с.р. з 17 на 40 міліонів.

Внаслідок такого висліду голосування, "наці", себто гітлерівці, почали випускати на волю всіх тих, яких повисилали до концентраційних таборів за вороже відношення до політики Гітлера. Кажуть, що до Різдва буде звільнено яких 20,000 осіб. Задержать правдоподібно тільки найвизначніщих комуністичних провідників.

ВЕЛИЧАВИЙ ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД У НЮ ЙОРКУ

18 листопада відбувся на улицях Ню Йорку величавий протестаційний похід, яким 8,000 місцевих і позамісцевих Українців протестували проти вигододжування українського населення московським большевицьким урядом Комуністичних противдемонстрантів, що старалися перешкодити походови у кількох місцях потурбували Січовики, так, що згадані московські й жидівські громили з великим соромом змушені були понехати свої антидемонстраційні напади й уступити на бічні улиці. Нарешті, майже без ніяких перешкод зі сторони большевицьких громилів, вийшов похід до великої Сентрал Опера салі при 67 улиці, де відбулося велике протестаційне віче.

Там ухвалено резолюції, в яких осуджено большевицьке використування голоду для винищування України й відкликанося до американського уряду, щоби вжив свого впливу для оборони людських прав Українців під большевицькою кормигою.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ ЖАЛОБИ

У пятницю, 24 листопада, відсвяткували едмонтонські Українці "День жалоби", посвячений сумним спомином жертв московських большевиків на Україні, які згинули з голоду або на Соловках і в Сибірі та при копанню біломорського каналу. Того дня відбулася панахида в Українській Православній Церкві по жертвах большевицьких звірств, а вечером проотестаційне віче у німецькій салі, де гуртуються усі товариства Укр.

СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН. — Совітським амбасадором до Злучених Держав іменовано Олександра Івановича Трояновського, бувшого російського амбасадора до Японії. Новий большевицький амбасадор у Злучених Державах є добре обзнайомлений з положенням у Манджурії, бо був в протязі пять послідних літ амбасадором у Токіо і саме у січні, с. р., виїхав з Японії до Москви. Він є знавцем московських торговельних запотребовань, бо був президентом ради директорів державної торговельної корпорації і членом колегії народніх комісарів для заграничної торговлі.

ПОВІСИЛИ ОБОХ МЕКЛЕЙНІВ

ФОРТ САСКАЧЕВАН, 24 листопада. — Нинька рано, між 3.47 а 4.21 повішено тут обох МекЛейнів, Кеннета батька й Виліяма сина. Повішено їх за мордерство, поповнене на фармі Парслю, що мешкав недалеко Менвил. Найвищий трибунал відкинув перед двома тижнями відклик молодшого МекЛейна, Виліяма, щоби назначити для нього нову розправу. Оба засуджені ішли спокійно й з повною резигнацією на шафот, на якім їх повішено, сперву сина, а опісля батька.

Син, заки його відвели на шибеницю, попрощався з батьком, а сей на прощання сказав йому, що вони перебули вже багато пригод і тому сю послідню щасливо перебудуть. В годину, після повішення, похоронено батька й сина у звичайних соснових скринях в гробах, викопаних на вязничім подвірю.

Премієр Бравнлі Позиває панну Мекмилен за $10,000 Відшкодування

У понеділок, 13 листопада, премієр Бравнлі через своїх адвокатів вніс позов до суду, яким рішучо заперечує, що він мав би звести панну Вивісн МекМилен і домагається від позваної, що мешкає тепер у Едсон, Алта., спеціяльного $10,000 відшкодування.

У своїм позві називає він зроблений йому закид зведення панни Вивісн МекМилен як "фальшивий, явно глупий, вводячий його у трудне положення скандальний і надуживаючий судової процедури, який у дійсности належало би вичеркнути і вимазати зі судових рекордів".

Дальше каже премієр, що він впав жертвою заговору, в якім фігурують як головні заговірники панна Вивіян Мек Милен, Джан Колдвел, студент албертійського університету й ще кілька невідомих йому осіб. Згадані особи зробили заговір, щоби вимусити від нього гроші під покришкою, що премієр Бравнлі мав нібито намовити дівчину покинути батьківський дім та її звести.

Через те премієр домагається $10,000 як відшкодування за зневлавлення його особи й просить про судову заборону повторення зневлавляючих його тверджень. Дальше премієр домагається ще дальшого відшкодування, яке суд може йому признати й заплачення судових коштів через позвані ним особи.

Обжалувані Премієром Бравнлі Заперечують Свою Вину

Мисс Вивісн МекМилен і студент медицини Джан Калдвелл внесли оборонну репліку, в якій заявляють, що вони не мали на думці робити ніякого заговору проти премієра Бравнлі, ані вимусити від нього погрозами заплати грошей. Вони заявляють дальше у своїй оборонній репліці, що вносячи скаргу проти премієра Бравнлі вірили свято, що зведення дівчини мало дійсне місце. Проти скарги премієра Бравнлі й домагання заплати $10,000 відшкодування, яких вони не вспіли заплатити, уважають обжалувані лише за спробу вплинути на публичну опінію у своїй власній обороні.

ІВАН БАРТМАН ПРИДАВЛЕНИЙ АВТОМ ЧЕРЕЗ ГОДИНУ

Іван Бартман, Українець, подорожний агент Сіпіярської Компанії, лежав придавлений через одну годину під перевернений автомобілем на гостинці, три милі від Ледук. Сталося се у минулий понеділок пополудні. Його вийнято з під автомобіля, коли надїхав автобус, що їхав з Едмонтону до Келгарі.

Тяжко покаліченого з роздавленим раменем і кісткою у нозі відвезено гр. Бартмана до Мизерикордія шпиталю в Едмонтоні. Се, що з нещасливого випадку вийшов лишень з покаліченнями, назвати може гр. Бартман правдивим чудом.

КІНЕЦЬ ПРОГІБІЦІЇ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ВАШИНГТОН.— У вівторок, 7. листопада, відбулося у шістьох стейтах голосування, чи прогібіція має бути задержана чи знесена. Три з голосуючих стейтів, себто Огайо, Пенсильвенія й Юта заявились за знесенням прогібіції. Разом є тепер 37 стейтів, які заявились за знесенням прогібіції й тим самим, відповідно до американської конституції, прогібіція перестає обовязувати у Злучених Державах.

ХОТЯТЬ ШУТРОВАНОГО ГОСТИНЦЯ

ДРОМГЕЛЛЕР. — Тут ведеться агітацію за тим, щоби міська рада старалася через свого репрезентанта у провінціональній легіслятурі про збудування шутрованого гостинця з Дромгеллер до Ветревил.

РОБІТНИЧІ ТАБОРИ ЗБІЛЬШИЛИСЬ 8,000 БЕЗРОБІТНИМИ

ОТТАВА. — У Канаді є тепер 120 таборів для безробітних. У послідних часі збільшились ті табори новими 8,000 безробітними, яких прислано там до праці. Загалом у таборах для безробітних є тепер за пятих 24,771.

УБИЛИ КОРОЛЯ АФГАНІСТАНУ

БОМБЕЙ, Індії. — Тут надійшли вісти з Афганістану, що там замордовано у середу, 8. листопада афганістанського короля, свояка уступившого еміра Аманули, який кілька літ тому обіздив Европу. На його місце покликано його 19-літнього сина, Серсер Ахмед Шаха.

УГОРСЬКА КУРОПАТВА ВЕЛИКИМ ХІСНОМ ДЛЯ ФАРМЕРА

ВЕНТЕДЖ, Саск. — М. Г. Ров убив дві угорські куропатви й з цікавости оглянув їх жолудки. Знайшов він їх переповнені яєчками великих пільних коників, подібних до саранчі, а надибав між ними лише кілька зерняток пшениці.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТЮ

РЕНО, Нев. — Керманич троку, який тут перевернувся минулого тижня, мав неабияке щастя, бо вийшов з життям й неушкоджений. Щастям же називає ту обставину, що на троці, який перевернувся находилось три тони динаміту й вони не експльодували.

Кампанія за Здобуттям 3,000 Нових Передплатників для "Фармерського Голосу" Тревае Далі.-Чи Ви Вже Сповнили Свій Обовязок?

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС

Український дво-тижневик, присвячений інтересам українських фармерів і робітників.

Видає Спілка "Фармерського Голосу" кождого 10-го і 25-го дня в місяці, під числом 10336—96-та вулиця, в Едмонтоні, Алберта.

ІВАН СОЛЯНИЧ, Управитель, М. СИРОЇДІВ, Редактор.

Передплата виносить на рік $1.00, на півроку 50 центів, на чверть року 25ц.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ ВИСИЛАЄТЬСЯ НА БАЖАННЯ.

Редакція за оголошення не відповідає.

THE FARMERS' VOICE

Semi-monthly paper, devoted to the interests of Ukrainian Farmers and Workers.

Published on the 10th and 25th day of each month by

THE FARMERS' VOICE PUBLISHING CO.

10336—96th Street, Edmonton, Alberta.

JOHN SOLLANYCH, Manager, N. SYROIDIW, Editor.

Subscription Rates: $1.00 yearly; 50c half-yearly; 25c quarterly.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION

Address: THE FARMERS' VOICE
10336—96th Street -:- Edmonton, Alberta

Вказівки Для Заговення Економічної Крізи

Від трьох менше більше літ переживає цілий світ, а з ним теж і наша теперішня вітчина, Канада, страшну економічну крізу, яка грозить повним банкротством і загладою теперішньому капіталістичному устрою.

Згадана кріза представляється ось як: 30 міліонів людей не має ніякого заняття й жиє зі запомоги, будьто державної, будьто приватної. Платні тих, що тяжко працюють на насущний хліб впали так низько, що вже годі їх дальше знижати, хиба, що відбереться робітникам всяку заплату й скажеться їм працювати за дурно, як се робить Гітлер у Німеччині у таборах безробітних, або й наше консервативне правительство у Канаді. У Канаді є тепер міліон безробітних, хоч недавно мало їх бути півтора міліона. Табори для безробітних зменшили їх число. Але, чи справді їх зменшили, се нехай скажуть ті, що думають над прочитаним. Ощадности тих, що уміли щадити вже давно вичерпалися. Фармері не можуть за свої продукти одержати такої ціни, яка би їм дозволяла вижити. Властителі домів мусять бути на те приготовані, що позабирають їм їх доми за податки й їх виженуть на вулицю. Ціни за реальности впали так, що вже нижче нема їм куди впасти, хиба прийдеться признати усі міські й сільські реальности нічиїми або "божими" й дозволити брати їх собі тому, хто захоче й хто буде всилі платити за них податки. Терпіння, біда й нужда збільшилися багатократно. Безнадійне положення доводить всіх до розпуки!

І деж може найти ратунок повне розпуки людство проти такого страшного Дамоклевого меча, який висить над ним?!

Деяку пораду, може й найлучнішу з усіх подає нам у "Пірсонс Магазині" у статті п. н. "Чи світ збанкротував", вайкавнт Сноуден, один з передових англійських робітничих провідників та найлучших світових фінансістів, бувший англійський міністер фінансів.

Відповідно до заяв і тверджень сього державного мужа Великої Британії світ не поверне до нормального стану, себто до економічної рівноваги так довго, як довго народи, що мешкають на світі не прийдуть до розуму. А щож мають вони робити, щоби прийти до розуму? На се вайкавнт Сноуден відповідає, що вони мають заявитися за загальним світовим розоруженням як під оглядом воєнним так і торговельним, а також частинно позносити воєнні відшкодування та державні й приватні довги.

Таке частинне знесення державного й приватного довгу доконали вже Злучені Держави, через понехання золотого мірника при заплаті своїх довжних зобовязань. Зробила се також Франція через редукцію вартости свого франка чотирома пятими та Німеччина через цілковите обезвартіення свого гроша. "Політичні революції", пише вайкавнт Сноуден, "які вибухли по цілій Европі, змели з лиця землі династії й встановили диктатури, мали свій початок у невиносимих економічних і промислових відносинах. Демагог Гітлер не потрапив би піднестися вгору, й заняти становище диктатора, колиб німецький нарід не попав у розпуку внаслідок своїх терпінь. Цілі літа депресії спричинили, що нарід втратив віру у давні політичні методи й попав у такий настрій, коли здається, що ніяка зміна не вийде на гірше, й що кожня зміна може вийти на лучше". Дальше каже Сноуден, що, якщо хочемо вратувати нашу тяжко здобуту демократичну свободу, мусимо привернути економічну свободу й добробут.

Сноуден заявляє, що, коли мається назад привернути фінансову рівновагу, треба знести інтернаціональні довги. Се має відноситися не лише до публичних довгів, але теж до торговельних і промислових довгів, які то задовження не дається повернути. Також, якщо один край не буде купувати від другого краю, він не може теж й продавати йому. Нема теж надії, відповідно до твердження Сноудена, на оживлення світової торговлі, як довго не обнизиться значно тариф. З тариф можуть користати лише поодинокі промисли, але вони користають зі шкодою інших промислів. Одним з дальших світових лих називає вайкавнт Сноуден, самолюбний націоналізм. Він спричиняє будову армій, морських фльот і воздушних фльот. Також міждержавну торговлю уважається чимсь дуже відпихаючим і через те кожна держава ставить перешкоди у формі високих тариф, щоби не допустити інші держави торгувати з нею. Економічна війна потягає за собою політичну війну, а світ потребує розоруження як під економічним так і політичним оглядом. Спасення світа, каже Сноуден, лежить в інтернаціональним поєднанню й згоді. Тому, каже Сноуден, коли світ хоче охоронитись від банкроцтва й ввійти на дорогу до загального добробуту, всьо, що находиться на земли, мусить статися спільною власністю цілого людства.

Едмонтонський ліберальний щоденник, обговорюючи статтю вайкавнта Сноудена додає від себе вказівки, які, на його гадку, можуть причинитись до уздоровлення економічної кризи у Канаді.

І так каже сей щоденник, що Канада удержує дуже незначну армію, тому не потребує розоруження під воєнним оглядом. Всьо, що вона потребує, на гадку ліберального щоденника, то є привернення давної вартости гроша й кредиту. І так три літа тому загальна вартість кредиту й оборотового гроша, які мала Канада до розпорядимости для ведення бизнесу, виносила $3,800,000,000. Днесь виносить вона лише $1,800,000,000. Через те саме, каже ліберальний щоденник, безробітні й збанкротовані робітники та бизнесовці мають право домагатися від тих, що є відвічальні за обмеження кредиту й оборотового гроша, щоби вони випустили з укриття задержаний кредит і оборотовий гріш і позволили Канадійцям повернути до роботи.

Сей щоденник каже дальше, що не треба уділяти публичного кредиту приватним одиницям для приватного зиску, але, кредит населення Канади має бути вжитий для всіх мешканців Канади й має їм уможливити одержання роботи, виріб товарів має привернути робітникам потрібну до вижиття платню, а продуковцям відповідну винагороду за їх продукти.

Як примір наводить сей щоденник Австралію, де економічне положення три літа тому назад було гірше як у Канаді, бо вона, себто Австралія мусіла начать застановити виплату процентів від своїх довжних зобовязань. Але Австралія висвободилась з тенет депресії й дійшла знова до добробуту через те, що в умістний спосіб перевела в себе контрольовану рефляцію, себто привернення вартости гроша. Так само й у Злучених Державах контрольована інфляція гроша одімкнула замкнені двері банків і дала заняття 5 міліонам безробітних. Тому, кінчить сей щоденник, всьо, чого потребує Канада, то привернення долярові через рефляцію вартости, яку він мав три роки тому назад. Тоді, каже він дальше, канадійський продуковець пшениці, одержить зисковну заплату за свою пшеницю, канадійський будівляний підприємець за свій будівляний матеріял, а канадійський рибак за свою рибу.

Від себе додамо, що експеримент Рузвелта у Злучених Державах, на який покликується згаданий щоденник, показався лише частинно успішний і як робітничі знавці економічних справ так і консервативні в роді Сер Посія Стемпа не ворожать йому повного успіху.

Робітничі економісти кажуть і то на підставі стверджених фактів, що економічні кризи, подібні до теперішньої так довго будуть повторятись і існувати, як довго буде існувати приватна а не державна власність на средства продукції й як довго теперішня капіталістична система визиску не зміниться на таку, де не буде визискувачів і визискуваних, та де будівництво нового життя буде оперте на волі, на справедливости і на рівности всіх.

Три Найновіші Революції

СУСПІЛЬНА, НАРОДНЯ Й ГОСПОДАРЧА

Неодному могло здаватись, що велика російська революція у 1917-му році була одиноким наймогучішим наслідком великого потрясення, викликаного Великою чотирилітньою Війною на терені віддавна вже приготованім і підмінованім роботою російських революціонерів. Однак тепер показується, що справа мається інакше, що круги того руху сягають значно дальше. Російська революція була висловом тих сил, які дрімають на дні російської психіки, а які, придушувані царатом, вибухли з незвичайною силою й перевернули ціле російське життя від самої основи аж до його вершків. Як знаємо вже, то совітська революція є спробою введення в життя теорії комунізму, зібраної в цілість К. Марксом, а розширеної й удосконаленої Леніном-Уляновом.

Днесь є вже ствердженою річчю, що певна фаза сеї революції дефінітивно закінчилась і що комуністичний інтернаціонал, не мріє вже більше, на протяг якогось часу, про викликання світової революції, але стремить систематично до у[кріплення] й скріплення свого існування як незалежної держави, як під економічним так політичним оглядом. Без сумніву, що у ріжних ділянках московська революційна сила буде ще дальше вижолоблювати родимий грунт, головно в аграрній ділянці через колективізацію рільництва. Одначе, у кожнім випадку російська революція находиться вже днесь у певній фазі остигання, понехано вже гасло безнастанної революції, як теж гасло пропагування революції по цілім світі.

Не буде теж цілком правильно сказане, коли назвемо революцією переворот, доконаний Мусолінім в Італії. До здійснення деяких своїх цілей ужив вправді Мусоліні також революційний метод, наслідуючи методи московських большевиків. Одначе позбувшися скоро своїх ворогів соціялістів і лібералів, почав інтензивну працю над скріпленням і внутрішньою консолідацією фашистівської держави й погодився з католицькою церквою признавши їй деякі важніщі права й запевнивши собі у той спосіб її поміч у переведенню своїх цілей.

Дуже схожий характер з фашистівською революцією в Італії має теж і переворот, доконаний на весні сього року у Німеччині. Німці одначе дуже радо називають вчинок Гітлера народньою революцією. Сути революції не можна дошукуватись лише у самій методі поступовання, себто у виборі середників боротьби, насильних і брутальних. Під тим оглядом ціле поступовання Гітлера має без сумніву революційний характер, одначе не була то революція для здобуття прав для працюючих клас, але для відібрання вже здобутих ними прав. Знищення юнійного й кооперативного руху, що сильно вже утревалився у Німеччині, се обяви крайно реакційної революції, якої бажають теж і наші гетьманці-скоропадчуки та обожателі Гітлера, хоч які вони ревні католики й як бридяться словом "революція". Революція Гітлера мала за головну ціль надання Німеччині цілком відмінного вигляду від того, який вона мала дотепер. Гітлер відважився підважити підстави системи управи державою, а також внутрішнього устрою й будови Німеччини. Він накинув силою німецькому народові цілком інші провідні гадки і стремить без вагання до їх здійснення. Свою партію назвав він із демагогічного вигляду національ-соціялістичною, хоч з соціялізмом не має вона нічого спільного опріч страшної ненависти до нього. Гітлер не числиться з ніякими оглядами, легковажить собі засади законности, а на її місце вводить засаду авторитету. І в Німеччині проте, доконується, подібно як і в Совітськім Союзі засадничий переворот від самих основ, одначе сей переворот є поворотом до того, що ділось у Німеччині за часів абсолютизму й тому капіталістичні держави не осуджують його так остро як московсько-большевицький, з вимком хиба Англії й Америки.

Маємо одначе ще й третю революцію, але вже без того насильства й брутальности, які діялись і діються у Совітськім Союзі, Італії і Німеччині. Сею третьою нібито революцією, є те, що діється тепер у Злучених Державах. Є се одначе революція безкровна, без брутальности й послугуючася дуже умірковаными способами насильства. Колиб того рода "революцію" перевів був покійний російський цар Микола Послідній, був би запобіг вибухови страшної революції, що опісля перемінилась в новий большевицький деспотизм. У Злучених Державах могло дійсно прийти до справдішньої революції. Задовження фармерів дійшло вже до таких розмірів і було таке утяжливе, що грозило як не революцією то бодай якимись заворушеннями. Пригадуємо чейже собі, що у Злучених Державах відбувались у послідніх часах якісь марші до Вашингтону, які підприниимали то ветерани Великої Війни, то фармері й вони, ті походи невдоволених мали подекуди грізний і небезпечний характер. Напір невдоволених фармерських елементів був вже так сильний, що Рузвелт мусів війти на дорогу інфляції, яка перекреслила його первісні пляни регуляції продукції у рільничій і промисловій ділянці.

Найбільшим нібито революційним ділом Рузвелта є т. зв. Кодекс Національної Економічної Відбудови, що зоветься у скороченню "Найра". У дійсности сей кодекс не є чимсь дуже революційним, як зовуть його капіталістичні круги, одначе через введеня певного пляну, через примусове урегульовання зарібків і цін, означає певен революційний крок вперед. Ціла ся акція, на якої перебіг поважні знавці господарчого життя глядять з певною дозою недовіря, ведеться при акомпаніяменті пропаганди на велику скалю, віднак, значків, брошур, радія, кінотеатру, причім символом цілого поступування є синій орел.

Обговорилисьмо повище три найновіші світові революції з трьома символами: серпом і молотом, свастикою і синім вірлом. З трьох обговорених революцій перша найсильніше потрясла підвалинами світа, бо й наміром було пошириться по цілім світі. Німецька революція є в дійсности, лише народньою революцією, одначе подібно, як Мусоліні проголосив гасло, що фашизм повинен стати світовою доктриною, себто наукою, так і гітлерівці починають вже днесь говорити, що вони є піонірами революції, яка пошириться на цілий світ. Не дається одначе заперечити, що деякі гасла, які проявились у гітлерівській революції, як, наприклад, підпирання середньої кляси, плекання освіти серед широких мас у дусі державних ідеалів, знаходять відгомін і у інших европейських державах. Вкінці маємо ще американську революцію, до якої товчок дав президент Рузвелт. Її вислід покаже, чи рекомендована Рузвелтом рецепта обмеження продукції й піднення цін є дійсно спасенним ліком проти економічної кризи й депресії. Треба однак вже тепер завважити, що через інфляцію плян президента Рузвелта для економічного уздоровлення краю, значно потерпів на своїй лічничій силі. У кожнім випадку вислід американської революції буде мати подекуди практичні наслідки, бо від нього буде залежати стабілізація долара, розвиток міжнародніх господарських відносин і справа поворотних довгів. Глядимо вже днесь безсторонно та без великого одушевлення на большевицьку революцію. Ставимося до німецької революції з великим заціклавленням як до інтересного явища, коли то великий нарід годиться, а принайменше не дуже протестує проти ограничення своїх горожанських свобід, бо похвалює зовнішню остру політику Гітлера, відносно обмежень, наложених Версайським договором на Німеччину. Також з немалим неспокоєм ожидаємо вислідів третьої революції, яку переводять тепер у Злучених Державах.

Б. ГРИГОРІВ.

Якої Організації Треба Українським Фармерам?

(Докінчення з попереднього числа)

Яку-ж їх організацію створити? Як? Хіба мало вже їх є й англійських і українських? Може й багато, але такої, яка би захищала інтереси українських фармерів, не має.

В наш час розмноження людства й ускладнення людських відносин кожна найдрібніща справа вимагає окремої організації. Тимбільше потребує й така велика, складна й тяжка справа, як захист господарських інтересів фармерів.

Якою-ж та організація має бути?

Перш за все чисто фармерською. Це не означає, що до неї не можуть належати не фармері. Можуть, але треба, щоби вона мала своєю метою захист інтересів тільки фармерів. Не може бути доброго захисту від організації, яка одночасово захищає і фармерів, і робітників, і попів, і учителів, і адвокатів і т. д. Тоді не вистарчить у неї доброго знання інтересів кожного фаху, не вистарчить часу на оборону їх всіх, а головне—інтереси ріжних фахів часто бувають суперечні. Що добре попові й адвокатові, те не завше добре фармерові й робітникові й навпаки. Навіть між інтересами фармерів та індустріяльних робітників бувають ріжниці. Як їх захистити в одній організації? Тому найкраще, щоби кожен фах мав свою окрему фахову, професійну організацію, яка лише при потребі могла-б лучитися в спільних справах з іншими, подібними.

Друге — організація українських фармерів мусить бути українською, а не загально канадійською. Кожен повинен дбати про себе. В загально канадійських організаціях Англійці будуть дбати в першу чергу про себе, а Українців триматимуть на затичку. Всі тягарі складатимуть на Українців, а вигоди забиратимуть собі. Тому Українці мусять сами про себе дбати.

Опріч того, Українці в Канаді мусять триматися на-рівні з іншими народами, захищати свою гідність, а рівність буває тільки там, де кожен іде самостійно, а не в хвості за другими. Треба скрізь привчатися до самоуправи. Хто вміє сам ходити, за тим і інші йдуть, та ще й запобігають його ласки, спілки з ним. Нездатного-ж одпихають. Англійці поважатимуть й рахуватимуться з українськими фармерами лише тоді, коли побачать їх самостійну організацію, їх уміння самим себе захищати.

Трете — ця організація повинна ставить своєю метою захист інтересів не культурних, не релігійних і не політичних, а чисто господарських, професійних, фахових: хліборобсько-фармерських.

Для захисту культурних інтересів існують вже такі організації, як народні доми, просвіти, читальні, інститути. Вони краще можуть захищати культурні інтереси укр. фармерів між фармері, бо мають для того більше фахово досвідчених людей; до того-ж ніяка культурна організація не може обєднати всіх укр. фармерів, бо вони є ріжного ступня культурности: одні покінчили високі школи, другі мало грамотні; у людей же ріжної культурности ріжні смаки й інтереси.

Для ведення релігійних справ також вже існують релігійні організації, і фармерам нема чого клопотатися про створення нової релігійної організації, бо всяка релігійна організація не обєднує фармерів, а лише розбиває: на уніятів, православних, католиків, презвітеріян, баптистів, методистів і т. п.

Так само не мають потреби фармері творити й чисто політичну організацію, бо таких вже є досить і ні одна з них як слід не дбає й не може дбати про щоденні господарські потреби фармерів, бо має іншу (політичну) мету. До того-ж політична організація, як і релігійна та культурна, не може обєднати всіх фармерів, бо політика розпорошує людей поміж окремими партіями. Кожна партія має свою рацію, але в політичних справах, у справах захисту інтересів держави. Фармері-ж потрібують організації для захисту своїх власних інтересів господарських. Їм потрібно організації, яка би допомогла їм так упорядкувати їх господарський добробут, щоб йому ніщо ні з середини ні зовні не шкодило; щоби піднесла їх господарську здібність і захистила від шкоди з боку (суспільного ладу держави); забезпечила шматок хліба, зберігла працю їх власних рук.

Фармерам потрібна організація, яка би так їх звязала, щоби вони могли спільно дбати про все їм однаково спільне, потрібне, неминуче, зрозуміле й дороге, про фармерське господарство, про піднесення свого добробуту. Необхідно, щоби фармерська організація згуртувала всіх фармерів, які мають однакові господарські інтереси: вчених і малограмотних, католиків і православних, молодих і старих, соборників і партикуляристів, самостійників і автономистів, партійників і безпартійних. Нехай сваряться по інших організаціях — по культурних, релігійних і т. д., а в цій — господарській, професійній, фаховій — мусять спільно, одностайно робити все, що всім однаково потрібне для забезпечення шматка хліба, однаково вигідне, однаково успішне, щоби спільно поборювати все, що їм перешкоджає.

Друкарня Івана Солянича

ВИКОНУЄ ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ ДУЖЕ СТАРАННО І ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.

У всіх друкарських справах удавайтеся до нас.

Товариства, Секретарі Шкільні та Муніципальні, Міські Управи і Бизнесмени повинні удаватися зі всякими роботами до друкарні Івана Солянича, де дістануть добру роботу та скору услугу.

СПРОБА ПЕРЕКОНАЄ ВАС

Alberta Printing Co.

10336 - 96th STREET, EDMONTON, ALTA.

Українські фармері в Канаді живуть з власної праці. Їх інтерес — захищати виріб цієї праці від визиску, від знищення. Це те, що їх вяже в один натуральний гурт, забезпечує солідарність. На цім має створитися їх організація. На захисті професійного фармерського інтересу.

Отже: організація має бути господарською, професійною. Для захисту господарського добробуту фармерів.

Успіх і вигода фармерського господарства залежить головним чином від 1) уміння працювати й господарювати, 2) господарської конюнктури (обороти обставин) та 3) господарської організації суспільства, держави.

Для забезпечення уміння працювати й господарити, фармерська організація мусить створити культурно-господарський відділ, який би дбав про господарську освіту фармерів (поради, лекції, школи, виставки, часописи, книги). Щоби мати вчасні відомости про те, де що потрібно з господарських виробів, в якій ціні, як доправити і т. п. — треба організувати економічний відділ.

Для забезпечення фармерського господарства добрими державними законами, для впливу на перескладення державного суспільства в напрямку, корисному фармерському добробутові, необхідно створити політичний відділ.

Всі відділи однак мусять працювати ради одної мети — забезпечення господарського (економічного) добробуту фармера. І культурний, і політичний мають дбати про культуру й політику лише постільки, поскільки це потрібно для поліпшення господарського добробуту. Не про культуру взагалі, а лише про господарську; не про політику взагалі, а лише про ті її прояви, які торкаються господарства. Це означає, що фармері мають обірати від себе таких послів, які би переводили закони, що захищали би фармерський добробут.

Таким чином фармерська організація має бути господарською, професійною, з відділами культурним, політичним, які потрібні, щоби не йти позичати знання та розуму в інших, а самим їх мати; не прохати захисту в політичних партій, а самим себе захищати.

Така організація існувала в часи революції на Великій Україні, а тепер існує в Галичині й на Волині під назвою "Селянська спілка".

До неї належать люде ріжних релігій, церков, культур, та навіть політичних партій, але з одною умовою, що всі вони мають спільно захищати свої господарські професійні інтереси. Все інше, кожен може робить, як хоче. Може ходить до якої хоче церкви, чи до всіх разом, чи до ніякої; може належати до якої хоче партії, але з умовою, що й в церкві, і в партії він нічого не робитиме в суперечь тому, що вимагає від нього його господарська організація, тоб-то: його особиста вигода.

Такої організації треба й українським фармерам в Канаді — Української Фармерської (хліборобської) Спілки.

Який має бути її докладний програм і статут про це треба поговорити окремо.

На Теми Дня

ПОСОЛ ГОРЕЦЬКИЙ ДОМАГАЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА УНІВЕРСИТЕТІ

У часі недавно відбувшоїся дистриктової учительської конвенції в Едмонтоні, промовляв теж посол Сидір Горецький, зі Смоки Лейк. Замітною є його промова через те, що домагався він оснування катедри української мови на албертійськім університеті. Як головну причину оснування такої катедри подав він се, що в той спосіб піднесеться культуру й прочиститься мову, якою говорять в Алберті. Свою промову виголосив гр. Горецький при нагоді, коли обговорювано важну проблему, "як учити по англійськи неанглійського походження студентів". На початку своєї промови сказав посол Горецький, що при збагаченню висловів мови розходиться не про те, щоби "мати способи вислову, але радше, щоби мати щось до висловлення". На гадку посла Горецького є блудом старатися приневолити "нових Канадійців" забути свою рідню мову та уживати виключно англійської мови. Небезпека для канадійської культури лежить не у тім, що горожане знають й уживають дві мови, але у можливости повстання мішаного провинціонального діялекту, який не буде ні французькою, ані англійською, ані німецькою або українською мовою, лише мішаним діялектом тих і інших мов, якими говорять поселенці Алберти.

На гадку посла Горецького, кожний учитель, який хоче навчити англійської мови не-Англійців, повинен знати, крім англійської, ще якусь іншу мову.

Способи навчання, на гадку посла Горецького, залежать від поодиноких учителів, одначе головною річчю є, що учитель повинен дати ученикам щось до висловлення у даній мові. Відіграння представлень, уважає він за правдоподібне найлучше средство у навчанню англійщини, бо вивчення роль і зрозуміння представлення викликує дійсне заінтересування.

Церква, драма, преса, ріжні клюби й організації відігрують свою ролю у навчанню англійської мови не-Англійців, одначе найважніще завдання мають до виконання під тим оглядом школи. Дальше зазначив посол Горецький, що мови, якими говорять ті, що приїзджають до Алберти з інших країв, можуть причинитися до збагачення культури у провінції, підчас коли чистота кожної поодинокої мови повинна бути задержаною через зрозуміння й та уникання змішання мов.

Ми навели дословно те, що сказав посол Горецький. Від себе додамо, що тішить нас, що наші критичні завваги на адресу наших послів, висказані у попередніх числах "Ф. Г." увінчались деяким успіхом. Вкінці й посол Горецький відважився промовити в обороні нашої мови й то перед ширшою публикою в Едмонтоні.

Реального значіння, покищо, годі сподіватися від тої промови — її виголошено, вислухали її присутні, можливо, що й подумали собі "бери Петре на розум", згадала про неї й англійська преса — і з часом усьо забудеться. Учительська конвенція, ще й дистриктова, не має ніякої виконавчої сили. Одначе далеко більшого успіху можна би надіятися, якщоб посол Горецький відважився поставити ще й внесок на засіданнях албертійської легіслятури, в якім домагався би, щоби албертійське правительство оснувало безпроволочно при албертійськім університеті катедру української мови. Такий внесок мав би ще більше значіння через те, що посол Горецький належить до правительственої партії, яка має владу у провінції й є всилі перевести в діло те, чого домагаються її члени. Тому, закінчуючи наші замітки скажемо: Тільки більше цивільної відваги, пане после, бо тільки смілі не знають ніяких перешкод, та тільки смілих жде успіх. Коли се виконаєте, що ми Вам запропонували, заслужите собі дійсно на імя правдивого заступника й оборонця тих, що вибрали Вас послом. А на останку ще не від річи буде звернутися до українського загалу в Алберті, щоби він якнайенергічніше попер справу оснування катедри української мови на едмонтонськім університеті. Зробити-ж се можуть українські фармері й робітники тим чином, що будуть ухвалювати резолюції з домаганням до албертійського правительства, щоби воно без проволоки оснувало катедру української мови на університеті, а тим самим улекшиться роботу послови Горецькому поставитися з більшою мужністю при ставленню свого внеску у згаданій справі. Тому куймо залізо поки горяче!

МОСКАЛЬ — ПОЛЯК ДВА БРАТАНКИ

Давніше чули ми, що лише Поляк і "Венгер", себто Мадяр, то два братанки, тепер одначе можна перемінити се присліля на таке, яке ми подали у наголовку. Ми вже писали, що московські большевики підписали з Поляками договір про ненапад, опісля про приязнь і про те, що обі підписуючі сторони, себто Польща й Москва, мають гнобити й нищити у себе національний український дух. Те, що діється під Польщею від багатьох літ а також те, що виробляють московські большевики з Українцями, над якими вдалося їм підступом здобути владу, потверджує те, що повище сказалисьмо. Дарма, що всякі большевицькі рептильки, себто наємні газети в українській мові, що виходять у Вінніпегу і Ню Йорку, стараються "обернути кота хвостом" і вічно пишуть про всякого рода "угоди" і "чорні кави" "жовтоблакитників" з Поляками. Як знаємо, по цілім світі, де лишень живуть Українці відбуваються тепер протестаційні віча, а навіть протестаційні походи, на яких або якими протестують Українці проти большевицько - комуністичних звірств на Україні, проти вимордовання українського народу на його прадідній землі, проти розстрілів та масових висилок на Соловки та на Сибір українських селян, робітників і нечисленних вже інтелегентів. Усюди такі походи й протести дозволені, з вимком лише Польщі й Румунії, бо ті держави стались тепер московсько-большевицькими братанками.

І так довідуємося, що українські старокраєві часописи звертають увагу українським установам в краю, щоби точно придержувалися приписів, виданих польською владою з приводу задуманого українського протесту проти Совітів.

Польська влада заборонила влаштовування віч й прилюдні збори, а навіть заборонила на зборах членів товариств ухвалювати якісь резолюції політичного та економічного змісту, звернені проти Совітського Союза. Як бачимо, то братанки дуже себе боронять і всякими способами хоронять проти всякої "контрреволюції"! Ба, польська влада не тільки забороняє протестувати проти московсько - комуністичних звірств, але слідить за кожним українським рухом, звернеим до протесту проти Москви, висилає на збори українських товариств поліційних агентів і провірює, чи нема на таких зборах кого зпоза членів товариств і чи не говорять на тих зборах про переслідування українського народу большевиками та чи не ухвалюють протестів проти большевицько-московської влади на Україні. Колиж про щось подібного довідається польська влада, тоді розвязує й карає такі українські товариства. З наведеного повищеи тепер і найбільше збаламучений і задурманений большевицькими платними агентами у Канаді український робітник і фармер переконатись, хто, підписав угоду з Польщею, чи "жовтоблакитники", чи московські большевики. Кожний, хто безсторонно слідить за подіями, що діються у старім краю переконається сам, що московські большевики звязались з польською шляхтою, найбільшим ворогом працюючого люду і з польським "фашистом" Пілсудським. Недармо то ідейний комуніст Микола Стронський, що недавно поповнив самовбивство у Львові, писав в передсмертних листах до своєї рідні у Дрогобичі: "Я остав вірний ідеї Леніна, одначе не можу пережити того, що сталося з цею ідеєю та який режим панує тепер на Україні". А далі писав він "Не можу знести того, що я стережений та шпіонований".

Оттак московські большевики змушують до самогубства навіть вірних ідеї Леніна комуністів, що не хотять кривити душею й лучитися з шляхтою і "фашистами", проти яких, для замилення очей, так завзято пишуть вінніпегські большевицькі наємні газети в українській мові.

НОРМАН ТОМАС ПРО ВИХІД З ТЕПЕРІШНЬОЇ КРІЗИ

Норман Томас се звісний провідник американських соціялістів. Недавно запросили його фармері з Шарлот, Миш., щоби він дав їм виклад про сучасну економічну крізу та про способи як з неї вийти. На сей виклад зїхалось поверх десять тисяч слухачів. Було там богато фармерів і робітників, але було теж поважне число студентів і професорів із вищих шкіл. Томас говорив поверх шість годин разом з відповідями, бо одержував велике число запитів від всіляких людей.

У своїм інтересним і поучаючим викладі доказував Томас, що зі сучасної крізи нема іншого виходу, як тільки переміна теперішнього капіталістичного ладу на соціялістичний й то не тільки у Злучених Державах, але й у цілім світі. Колиб сучасним керманичам держав навіть повелось на якийсь час продовжити капіталістичне панування, то воно вже довго не потреває.

Томас остро осуджував капіталістичних визискувачів працюючої кляси. Він взивав фармерів, щоб організувались у політичну соціялістичну організацію й доказував, чому фармері повинні належати до такої організації. Він радив теж фармерам для поліпшення своєї долі організуватись іще в окремі фармерські унії й кооперативи. Також звернувся він до робітників і доказував їм, чому вони повинні організуватись, а також вияснив і професіоналістам, себто професорам, учителям, лікарям, адвокатам, редакторам та іншим, що й вони повинні обстоювати соціялістичний лад і поборювати разом з робітниками й фармерами теперішню, несправедливу капіталістичну систему, в якій один має забогато, а другий не має в що приодітись та придбати кусника хліба для себе й родини.

Дальше говорив Томас, що американські робітники і фармері, що привичаїлись до волі не повинні заспати справи свого визволу, бо в Америці є теж люде, які раді би боронити капіталістичний лад фашистівською диктатурою, подібною до тої, яку впровадив Гітлер у Німеччині, а Мусоліні в Італії. Він говорив, що тепер саме це відповідна пора, щоби до цього не допустити. Він згадав теж про страхіття й варварства, яких допускаються фашистівські диктатори Мусоліні й Гітлер. Також напятнував він і польського диктатора Пілсудського, з яким братаються саме тепер московські большевики. Він сказав, що варварське поведення Пілсудського ще більше жорстоке як кубанського диктатора Мачада, якого Кубанці прогнали на сто вітрів. Томас доказував дальше, що диктатура московського диктатора Сталіна над російським пролетаріятом, що мре з голоду й нужди у "пролетарській державі" нічим не ріжниться від фашистівської диктатури Мусолінія або Гітлера. Висловив він теж кріпку надію, що американське фармерство й робітництво, яке дорожить своєю свободою, не допустить до подібної диктатури тут в Америці й віджене залицяння московсько-сталінських агітаторів і зорганізувавшись вратує свою кроваво здобуту свободу та поможе здобути волю ще й тим народам, над котрими панують днесь фашистівські й большевицькі жорстокі диктатори. Відношення американських капіталістів, як Ракефелера, Форда, Шваба, Моргана до фармера і робітника порівнував Томас з відношенням льва до ягнят і сказав, що вище згадані мультиміліонери не можуть бути ніколи приятелями робітників і фармерів.

По Томасі говорило ще кількох соціялістичних бесідників, між ними теж професор Ровл Галл з Албіон Колегії. Промови бесідників захопили усіх присутніх.

І неодному прихильникови капіталістичної системи аж моторошно стане, що в країні найсильнішого капіталізму в батьківщині Ракефелерів і Фордів кріпшає соціялізм. У Злучених Державах навіть уряд старається іти з духом часу й при помочі т. зв. "Найри", починає охороняти право робітників до організації. Робить він се головно під натиском скріпленого робітничого руху, який виявляється численними страйками.

Саме тепер ми є свідками як у Злучених Державах найвизначніші уми, себто вчені економісти, професори, пастори й деякі визначні політичні діячі та студентська молодь, не така як наша у Канаді, що нічим не інтересується крім спорту і "фонілеперу", щораз уважніще прислухується соціялістичним ідеям та застановляється, чи не дасться їх примінити в життю.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ БОЙКОТУЄ ПОЛЬСЬКУ ШКОЛУ

Ассошіейтед Пресс доносить, що українська молодь у старім краю почала бойкот польської школи й польських учителів по українських селах.

Батьки шкільної молоді й сама молодь взялись до активної боротьби за українську школу. Молодь нищить все, що є польське по українських школах, бойкотує польських учителів і домагається українських учителів, яких Поляки позасилали у глубину Польщі, у Познанщину або у т. зв. Західню, польську Галичину, коло Кракова, Тарнова, Ржешова й Домброви або у Віленщину. Українські діти не слухають польського вчителя, не хочуть вчитися польської історії. Коли учитель Поляк домагається, щоби вони молились по польськи, вони моляться по українськи. Коли учитель каже їм співати польської пісні, вони цілком не співають, або співають українські пісні.

Старші дивляться на польського учителя як на зайду, хрунія й дають йому відчути, що йому небезпечно ходити по селі. Ніхто не хоче говорити з польським учителем, ані не хоче відповідати на його запити.

Згублено

тромпету з футералом між Едмонтоном і Дромгелером у днях 13 листопада, с. р. Знахідника, який одержить нагороду, проситься зголоситись на адресу: **11230 - 96th Street, Edmonton, Alta.**, або до **Distributors Ltd. Drumheller, Alta.**

За 1 Доляра

пішлю Вам 1 великий календар книжковий і 10 малих, кишенькових.

Замовлення й гроші пересилайте в реджістрованім листі, під адресою:

P. BUNIAK
Lwiw, East Galicia,
Zulinski Street No. 15/50
POLAND, EUROPE.

ЦІННІ ПРЕМІЇ ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ "ФАРМЕРСЬКОГО ГОЛОСУ"

Підчас Кампанії в Місяці Листопаді і Грудні

КОЖНОМУ НОВОМУ ПЕРЕДПЛАТНИКОВІ, ЩО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ І ГРУДНІ В СУМІ ОДНОГО ДОЛЯРА, ЯК ТАКОЖ ДЛЯ ВСІХ НАШИХ ДОТЕПЕРІШНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЯКІ ПРИ ВИРІВНАННЮ СВОЄЇ ЗАЛЕГЛОЇ ПЕРЕДПЛАТИ ЗАПЛАТЯТЬ ЧАСОПИС НА ЦІЛИЙ РІК НАПЕРЕД, ВИШЛЕМО ОДНУ ЗІ СЛІДУЮЧИХ ПРЕМІЙ:

Хто пришле цілорічну передплату підчас сеї кампанії, тому вишлемо прегарний **Стінний Календар** на 1934 рік, який можна вибрати собі з катальога Української Книгарні Д. Фербея в Едмонтоні.

Се лише два взірці з багатого вибору стінних календарів.

Не Піддавайся Біді, оповідання з селянського життя, А. Чайковського, ціна 25ц., дасмо за цілорічну передплату.

Не-Читальник, оповідання Леся Мартовича, ціна 30ц., дамо кожному за одну цілорічну передплату.

Дурні Діти, повість з повоєнної доби у Галичині, Крука Малєпиція, ціна 35ц., дістане кожний, хто пришле одного долара передплати.

Хто винуватий та інші оповідання з життя селянства на Покуттю, описуючі правдиві події зперед 30-ти літ. Написав Дмитро Солянич. Книжка має 161 ст. друку, великої вісімки. Сю книжку дамо кожному, хто пришле передплату на півтора року.

Данилишин і Біляс, драма в 4-ох діях, оперта на правдивих подіях, які мали місце підчас нападу на почту українськими революціонерами в Городку Ягайлонськім, в місяці грудні, 1932 року. Нап. Ст. Васкан. Сю книжку дамо кожному в премії за цілорічну передплату.

ПЕРЕДПЛАТУ ШЛІТЬ НА АДРЕСУ:

THE FARMERS' VOICE

10336 - 96th STREET, EDMONTON, ALBERTA

На Кооперативні Теми

(За Ш. Жідом)

ПРОТЕСТАНСЬКИЙ СОЦІЯЛЬНИЙ ХРИСТІЯНІЗМ

(Докінчення з попередн. числа)

Маленький гурток признається отверто до соціялізму, хоч дуже далекого від диктаторського комунізму Москви. Поль Пасі, бувший професор Школи високих соціяльних наук, признається не лише до соціялізму; він заложив навіть комунарну кольонію, що зветься Лієфра! У правих кругах бачили у соціяльному христіянізмі немовби поучення, якою має бути поведінка посідаючих клас супроти убогих братів. Один із таких христ.-соціялістів був пастором на німецькому цісарському дворі, одначе вкінці він заявив, що христіянство й соціялізм, се два слова, які не йдуть зі собою в парі.

В Англії й Злучених Державах деякі лиги голосять націоналізацію, себто удержавлення землі, опираючись на тексті біблії, де говориться: "Земля є моєю," сказав Вічний.

Одначе більшість ліг протестансько-соціяльного христіянізму увійшла на шлях кооператизму. Вони вірять, що в кооператизмі знайдуть розвязку, яка найкраще відповідає їхним стремлінням.

Причини споріднення христіянізму з кооператизмом

Головні причини споріднення протестанського христіянізму з кооператизмом є слідуючі:

Протестанські церкви се не є розкішні і величаві катедри, як се мається річ у католиків, але автономні установи, обєднані зі собою тісніше чи вільніше. Кожна церква становить вільне товариство, у певній мірі незалежне; а коли вони лучаться зі собою, то лише вузлами одної чи більшої федерації.

По проголошенню закона про відділення церков від держави, протестанські церкви перетворились цілком природно у стоваришення культів. Можна тому сказати, що кожна протестанська церков становить свого рода споживче товариство. Чейже є так духове споживання, як і матеріяльне. Зноваж ціллю кооперації є заспокоїти різнородні потреби своїх членів. Перші христіянські громади були правдивими споживчими товариствами у тім значінню, що їх члени збирались періодично на спільну їду, скромні банкети бідних людей. Ті сходини звалися агапами, яке то послідне слово значить по грецьки, приязнь, милосердя, любов. Протестантизм одначе, не тільки своєю догмою зближується до ідеї кооперації. Усі люде упали через гріх, але опісля спаслися жертвою одного, смертю Христа, одного за всіх. Отже солідарність проявляється не лише в упадку, але теж і у спасенню. Тому, як бачимо, повторяючийся днесь часто клич: Один за всіх, всі за одного є лише світською перерібкою христіянської догматики. Завдання споживчої кооперації є дати кожному чоловікови "насущний хліб", тимсамим відповідає вона молитві, повторюваній міліонами уст.

Роля споживчої кооперації проявляється у здійснюванні справедливої ціни і ті два політичні слова висловлюють якнайпростіше кооперативну програму. Настановленням справедливої ціни є не тільки економічним але теж і моральним змаганням, бо воно здійснює справедливість при обміні. Кооперація прямує до повалення зиску. Христос сказав, що не можна служити рівночасно Богові й Маммоні. Маммон у нові протестанського христіянізму став символом жадоби зиску. Тому проповідники, виступаючи проти Мамона, мусять почувати себе зєдиненими з таким рухом, яким єсть кооперація, яка має за свою ціль повалення зиску. Через те саме в протестанських краях, головно в Англії, соціяльний христіянізм звернувся до кооперації й багато його визнавців причинилося до його розвитку. Один англійський церковний достойник сказав: "Хто хоче щиро практикувати христіянізм, той мусить бути прихильником кооперації."

З наведених вище причин велика більшість соціяльних протестантів ріжних країв світа приняла кооперативну програму без [illegible]. Вони бачать, що ся ідея заспокоює з одної сторони індивідуалізм, з якого не хоче зрезигнувати ні один протестант, навіть соціяліст і з другої солідарність, якою вони так дорожать.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО, УЛАШТОВАНЕ УНОМ

У неділю вечером, 12-го листопада, було улаштувано заходом Укр. Національного Обєднання та організацій, які гуртуються при нім, друге з черги сьогорічне Листопадове Свято в Едмонтоні.

Свято улаштувано у німецькій салі "Едельвайс". Розпочало ся воно вступним словом, виголошеним з памяти гром. Пуцентейловою, в якім вона зазначила, що Свято Першого Листопада, се один з найважніщих днів в історії українського народу. Його святкують тепер усюди, де живуть Українці. Воно малює нам світлі картини з нашого недавно минулого, а також пригадує нам наші невдачі, з яких найважніщою є орієнтація на чужі сили. Щоби здобути самостійність для нашої вітчини, мусимо всі станути одним фронтом проти наших окупантів, а передовсім мусимо виховувати наших дітей у національним дусі, для яких найвищим ідеалом повинна бути самостійність і незалежність українського народу.

По промові гром. Пуцентейлової, мішаний хор, під діригентурою гр. Баглая відспівав "Далека ти, а близька нам кохана вітчино"!

Опісля слідувало відспівання пісні "Заквітчали дівчатонька". Дальшою точкою програми була декламація, виголошена громадянином Українцем. Опісля наступило сольо "Засумуй трембіто", відспіване самим діригентом Баглаєм та відспівання хором пісні "Хлопці галя". Найважнішою точкою програми був реферат гром. М. Шарика. Треба признати, що реферат, як під оглядом змісту так і способу виголошення був дуже добрий і заслугує на повне признання. Гром. Шарик говорив, що минає вже 15 літ як на українській землі наступив тріюмф ідеї, себто проголошення незалежности й суверенности української держави. На улицях престольного княжого міста Львова загомоніла стрілецька пісня. В ночі з 31 жовтня на 1 листопада Українська Національна Рада перейняла владу у свої руки, на ратуші і урядових будинках у Львові замаяв український прапор. Український нарід воскрес з кількасотлітнього сну й промовив. Наступив всенародний зрив, до якого товчок дали Українські Січові Стрільці. Українці випростували зігнену спину, почулися могучим народом і наступило все народне вескресіння, випророкуване нашими геніями Шевченком та Франком. Та небаром ляцька гієна посунула на Львів і українські землі. Проти голодної, обдертої, зле вооруженої української 100 тисячної армії станула 500 тисячна добре одягнена, та вооружена антантою польська армія Галлера. За Польщею стояли теж знамениті досвідчені політики, державні мужі, графи, князі, дідичі й всьо, що сильне й могуче на світі. По нашій стороні стояли нездарі політики, що до останньої хвилі існовання Австро-Угорщини вірили в ласку "Найясніщого Пана" і не мріяли навіть про боротьбу за створення своєї самостійної держави, а вдоволились би якоюбудь автономією. Але "Листопадова Ніч" має для нас те значіння, що без неї не було би боротьби за українську державу та перших завязків такої держави. Дальше сказав бесідник, що, святкуючи 15-літню річницю проголошення незалежности Західньої України мусимо застановитись над тим, що було причиною, що 40-міліоновий український нарід не потрафив виборити собі самостійности й створити свою незалежну Державу.

Перша вина за се, як заявив бесідник, спадає на нас самих. Ми були неприготовані до створення самостійної держави, бо до сього не приготовлялись десятки літ, як се робили інші народи як, наприклад, Поляки, що хоч оставали під трьома займанщинами, одначе готовились усюди до створення своєї держави.

Другою причиною нашої невдачі була віра у чужу силу та поміч. Ми вірили, що всемогуча антанта створить нам державу. А тимчасом сталось далеко не так, як ми надіялись. Антанта прислала нам до Галичини добре вооружену армію Галлера. Ми перейшли Збруч, боролись на кількох фронтах, то з Москалями, червоними і білими, то з Поляками та вкінці здобули Київ. Одначе тут, під Київом, здибались ми знова з другим "дарунком" антанти, якім був генерал Денікін та білогвардійська армія. Опісля наступила осінь, а рівночасно опинились ми у чотирокутнику смерти, де згинуло від пятнистого тифу 40 тисяч наших найкращих борців за волю й самостійність нашої держави.

Одначе наші жертви не впали даром! На кістках тих нечисленних жертв стане воля українського народу, повстане незалежна, самостійна, соборна українська держава. Упали наші борці, одначе не упав геройський дух народу, він кріпшає й росте. Перший Листопад мусимо скінчити обєднанням наших сил до боротьби з нашими ворогами Поляками, Москалями й Румунами.

Та саме під сю пору виростає на українських землях, у підземеллю нова, завзята, ідейна українська армія, якою є Українська Військова Організація. Програмою сеї організації є самостійна держава або смерть. Ся армія іде вперед, мимо зради, провокаторства й перешкод як своїх угодовців так і чужих ворожих нам сил. Ся армія не стримає свого побідоносного походу аж поки не стане на руковищах Москви, Варшави й Букарешту. Словами "Слава, Українським Боєвикам", закінчив гром. М. Шарик свій реферат. Відтак гр. Пащин візвав короткими заохочуючими словами присутних до жертв на українських інвалідів. Колекта принесла разом з жертвами при вступі до салі $54.05.

По колекті виступив знова мішаний хор, а опісля гром. Бедрій виголосив зі зрозумінням річи та з чуттям і відповідним наголосом декламацію "Дванайцять борців". Наступило опісля жіноче сольо, а по нім спів мужеського хору.

Кінцеву промову виголосив студент університету гр. Магера. У своїй з чуттям виголошеній промові згадав він, як то наші укр. жовніри доконали 15 літ тому великого діла й що нам треба підготовлятися до ще більшого зриву. А підготовлятися мусимо через набуття більшої національної свідомости і через несення помочі моральної і матеріяльної тим, які боруться за волю українського народу. Ми повинні дійти до такого національного освідомлення, щоби нашим ідеалом було гасло, що нація понад все.

Відспіванням гимну "Не пора" закінчено концерт. На кінці треба додати, що саля, де відбувався концерт, була битком наповнена, а се свідчить, що едмонтонське українське суспільство починає щораз лучше розуміти значіння й вагу Листопадового Зриву й уміє віддати пошану тим, що віддали своє життя у боротьбі за волю й самостійність українського народу.

НОВИЙ МЕЙОР НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Мейором Ню Йорку вибрано ЛаГардію, незалежного републиканського кандидата, бувшого конгресмена з Ню Йорку. О. Брайен, бувший мейор і кандидат ославленої з шахрайств Темени Галл, соромно провалився.

УКРАЇНСЬКЕ РОБІТНИЦТВО ВІДНЯ ОРГАНІЗУЄТЬСЯ

У Відні завязалася група Української Соціял-Демократичної Партії, яка начислює вже дотепер 42 членів. Є се старі партійні товариші, які дотепер не були зі собою звязані. Між ними є також бувші комуністи, що розчарувалися в політиці Сталіна відносно України і перейшли до Соц.-Дем. Партії.

Група веде переговори з Центр. Ком. Австрійської Соц.-Дем. Партії в справі визнання української Групи як Секції. Одночасно Група рішила ввійти в тісний звязок із краєвою Українською Соціял-Демократичною Партією та жити її життям.

Група скликала збори українських робітників Відня в справі подій на Україні. Збори рішили узгіднити свою акцію в сій справі з акцією УСДП в краю.

Для всіх членів Групи запренумеровано "Вперед".

Група має виглядн зорганізувати в своїх рядах усе українське робітництво Відня.

З БУКОВИНИ

Українська Соціял-Демократична Організація на Буковині відновила свій орган п. н. "Наше Життя", який виходить що неділі. (Адреса: Чернівці, вул. ген. Презана, ч. 6.)

ФАРМЕРИ ЗНОВУ ОРЮТЬ

РЕДВОТЕР. — Тутешні фармері почали знова орку, побачивши, що сніг щез і мороз уступив.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ В ЕДМОНТОНІ

Довідуємося, що гр. П. І. Лазарович, бувший управитель Інституту ім. Мих. Грушевського в Едмонтоні, відчинив на днях свою адвокатську канцелярію в місті Едмонтоні під ч. 505 Теглер Білдінг. Гром. Лазарович буде вести свою канцелярію самостійно але, як нас інформують, буде працювати у тісній кооперації з відомим специялістом в кримінальних справах, П. Дж. Томсоном. Бажаємо йому успіху на новому полі.

ДО ВІДОМА ВСІМ ДРАМАТИЧНИМ ГУРТКАМ!

Замовляйте і грайте у своїй околиці Сензацийну Драму

Данилишин і Білас

в чотирох діях, з під пера Ст. Васкана.

Ця драма представляє живу картину з препамятних подій Українських Революціонерів в Городку Ягайлонськім в 1932 році.

Замовлення шліть до:—

S. WASKAN
10336—96th STREET
Edmonton, Alberta

Ціна примірника 35 центів, для книгарень і товариств значний опуст.

ТОРГОВЕЛЬНІ ЦІНИ

ЗБІЖЕВІ ЦІНИ В ЕДМОНТОНІ
Четвер, 23-го листопада, 1933.

ПШЕНИЦЯ:—	
Ч. 1. Нордерн	44½
Ч. 2. Нордерн	40
Ч. 3. Нордерн	38½
Ч. 4. Нордерн	34
Ч. 5. Нордерн	29
Ч. 6. Нордерн	26
На годівлю	24
ОВЕС:—	
Ч. 1. С. В.	17
Ч. 2. С. В.	14
Екстра ч. 1. на годівлю	14
Ч. 1. на годівлю	13
Ч. 3. на годівлю	11
ЯЧМІНЬ:—	
Ч. 3. С. В.	17½
Ч. 4. С. В.	15
Ч. 5. С. В.	14
Ч. 6. С. В.	13
ЖИТО:—	
Ч. 2. С. В.	23½
Ч. 3. С. В.	20
Ч. 4. С. В.	17
ЛЕН:—	
Ч. 1. С. В.	113½
Ч. 2. С. В.	109½
Ч. 3. С. В.	95½

ЦІНИ ХУДОБИ В ЕДМОНТОНІ
Четвер, 23-го листопада, 1933.

БИКИ:—	
Бики на заріз	$3.00 - $3.50
Добрі - середні	$2.25 - $2.75
Звичайні	$1.50 - $2.00
КОРОВИ:—	
Добрі на заріз	$1.50 - $1.75
До вибору	до $2.00
Добрі-середні	$1.25 - $1.75
ЯЛІВКИ:—	
Добрі на заріз	$2.50 - $3.00
Звичайні-середні	$1.50 - $1.75
ТЕЛЯТА:—	
Добрі легкі	$3.50 - $4.00
Середні	$2.50 - $3.50
СВИНІ: на бекон	$5.75
ВІВЦІ:—	
Добрі ягнята	$4.00 - 4.50
Інші	$2.50 - $3.50

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС"

НОВІСТЬ!

Замовляйте нову книжку під наголовком:—

Хто Винуватий

ТА ІНШІ ОПОВІДАННЯ

Оповідання написані дуже займаючо з життя галицьких селян з перед 30-ти літ, з під пера ДМИТРА СОЛЯНИЧА, відомого колись організатора Січей і радикальної партії в Снятинщині, який живе тепер в Канаді.

Книжка має 161 сторін друку і коштує тільки 50 центів.

Замовляти можна в головному складі:

Alberta Printing Co.
Edmonton, Alberta
10336 - 96th Street,
або
D. Sollanych
514 Ave. E. South
Saskatoon - - Sask.

Для тих, що хотіли б читати чистіше часописи

ПОРУЧАЄМО

запренумерувати собі одинокий український часопис на американському континенті,

Народну Волю

що виходить три рази в тиждень. Часопис редагований в дусі робітничім і дуже інтересний своїм добірним матеріялом.

Передплата виносить: До Канади $5.00 на рік.

Адреса:—

NARODNA VOLA
524 OLIVE STREET,
SCRANTON, PA., U.S.A.

НАЙКРАЩІ ФОТОГРАФІ ЗА НАЙНИЩІ ЦІНИ
дістанете в
SIGERIST STUDIO
9943 Jasper Ave. Edmonton

N. ROMANIUK
Адвокат і Нотар
Телефони:
Офісу 26629; Рез. 82705
304 McLeod Bldg., Edmonton

G. H. VanAllen & Co.
G. H. VANALLEN, K.C.
THEODORE COHEN, LL.B.
Адвокати
2 National Trust Building,
Edmonton, Alta.
Phone 22828

АДВОКАТСЬКА ФІРМА
Harvie, Bury & Yanda
Полагоджує всякі судові справи, як цивільні, кримінальні і т.д. Пишіть по українськи.
308 Bank of Toronto Bldg.
Phone 22115 EDMONTON

Др. В. С. НЕВЧАС
ЛІКАР-ХІРУРГ і АКУШЕР
Тел. Офісу 23132 — Рез. 24584
Suite 4, Bradburn-Thomson Blk.
10160—101st Street, Edmonton.

Український Лікар
Др. ОСИП МЕГАС
KITCHEN BLOCK, Room 301
Phone 24042
10164a—101st Street
EDMONTON ALBERTA

Hotel York

Передше National Hotel

10401 - 96th STREET, EDMONTON, ALBERTA

Телефон 25263

Якшо ви в Едмонтоні, загостіть до нашого готелю, а будете чутися як вдома.

МАЄМО ДО ВИНАЙМУ НА ДНІ, ТИЖНІ АБО МІСЯЦІ ВИГІДНІ, ЧИСТІ, МОДЕРНО ВИКІНЧЕНІ, ДОБРЕ ОСВІТЛЕНІ Й ОГРІТІ КІМНАТИ, З ВОДОЮ ТА ДЗВІНКОМ, ВКЛЮЧАЮЧИ КУПІЛЬ.

Телефон до всіх частей міста безплатно. Почекальня з прекрасними декораціями і радіом для вашої вигоди.

Перевіз автом від стації до готелю і впротивну сторону даром.

ЦІНИ ЗА КІМНАТИ УМІРКОВАНІ, ВІД 50Ц. ВГОРУ.

Услуга першорядна і ввічлива.

За повне вдоволення ручить

РОМАН Р. СТОЛКО, Властитель.

Недогляд то Марнотравство

Може Ваш водомір числить більше. Може Ваш форнес не впорядку і марнує опал — покличте нас, — ми оглянемо все задармо.

УКЛАДАЄМО ФОРНЕСА, ВОДОПРОВОДИ, ГАЗОВІ І ПАРОВІ ОГРІВАННЯ.

Ross Plumbing & Heating Co.

10322 - 96th STREET EDMONTON, ALBERTA
Telephone 26721
N. SPACHINSKY, Mgr.

Картка Замовлення

Висилаючи передплату на "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" виповніть сю картку і зашліть до Адміністрації

THE FARMERS' VOICE
10336—96th Street -:- Edmonton, Alta.

Посилаю ...., як передплату за "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" на .... рік, (пів-рік).

Часопис прошу висилати на адресу:

Імя і назвиско ....

Почта ...., Провінція ....

Телефон Офісу 24416

Др. І. Верхомин
ЛІКАР - ХІРУРГ
Тел. Резиденції 73158
Електро-Терапія

Др. Ф. Говда
ДЕНТИСТ
Тел. Резиденції 23219

Christie Grant Block, -:- Edmonton, Alberta

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС

The Farmers' Voice

Часопис Присвячений Фармерським та Робітничим Справам

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
Виходить що два тижні, кожного 10-го і 25-го дня в місяці.
Передплата виносить на рік $1.00, на пів-рік 50ц.
10336—96-та вулиця,
Едмонтон, Алберта.

THE FARMERS' VOICE
Ukrainian Semi-Monthly
Published on the 10th and 25th day of each month.
10336—96th Street
Edmonton, Alberta.
Phone 24771

РІК II. ЧИСЛО 23. ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 9-го ГРУДНЯ, 1933. EDMONTON, ALBERTA, DECEMBER 9th, 1933. No. 23. VOL. II.

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЧИТАЧІВ і ПРИХИЛЬНИКІВ "Ф. Г."

З НАГОДИ ОДНОРІЧНОГО ІСНУВАННЯ "ФАРМЕРСЬКОГО ГОЛОСУ" ЗВЕРТАЄМОСЯ ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ, ЯК ТАКОЖ ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ, А ЗОКРЕМА В АЛБЕРТІ З ПРОСЬБОЮ, ЩОБИ ПОСПІШИЛИСЬ З НАДСИЛАННЯМ ПЕРЕДПЛАТИ НА ЧАСОПИС, А ТИМСАМИМ, ЩОБИ ДОПОМОГЛИ ВИДАВНИЦТВУ ЗДІЙСНИТИ ЙОГО БАЖАННЯ — ПЕРЕМІНЕННЯ ЧАСОПИСУ З ДВОТИЖНЕВИКА НА ТИЖНЕВИК. ТОМУ АПЕЛЮЄМО ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩОБИ В ЧАСІ СЕЇ КАМПАНІЇ ДАВ ЧАСОПИСОВІ ЯКНАЙЛУЧШУ МОРАЛЬНУ І МАТЕРІЯЛЬНУ ПОМІЧ. — ВИДАВНИЦТВО "ФАРМЕРСЬКОГО ГОЛОСУ".

Зброєння Збільшаються у Всіх Великих Державах

ЛОНДОН. — У Великій Британії розпочато інтензивну кампанію за збільшення воздушної фльоти. У англійській палаті лордів Маркиз Лондондеррі, секретар воздушної фльоти заявив, що Велика Британія буде змушена збільшити число воєнних літаків, коли інші держави не заперестануть зброїтись. Також і провідник англійських лібералів Сер Герберт Семюел промовляючи в одній місцевости зазначив, що розброїна конференція є в небезпеці й тому Англія ідучи слідом інших держав, які розпочали зброїтись мусить теж подбати, аби збільшити свою сухопутню армію, також морську й воздушну фльоту. В англійськім часопису "Обзервер" находимо статтю, в якій говориться, що Англія потребує не 100 а 1000 нових аеропланів. Англія потребує 100 нових скадрон, трохи більше як два рази стільки, що їх має. Дальше говориться у згаданій вище статті, що Злучене Королівство, себто Велика Британія, видала від закінчення війни $10,000,000,000 на фльоту морську й воздушну та армію. У той спосіб видає Велика Британія ще й тепер 500 міліонів долярів річно або більше як $1,000 денно. "Видатки не є одначе забезпекою", кажеться там дальше. "Лучше ви давати $250 на мінуту й мати відповідну воєнну силу як видавати $200 на мінуту й не мати відповідного забезпечення".

Один журналістичний віщун заповідає "буджет із забезпеченням на першім місці", щоби постаратися про збільшення воєнних літаків і кружляків.

Французькі воєнні круги передбачують будову нового 26,000 тонового кружляка з 320 гарматами й скорістю 29 морських миль у своїм буджеті на слідуючий рік. Він має творити цементовану оборону границі здовж ріки Рену й має бути відповіддю на нове вооруження Німеччини.

НОВА КНИЖКА

Перед кількома тижнями появилася на книгарськім ринку нова книжка в англійській мові під наголовком **"Behind the Green Curtains"**. Автором книжки є відомий гр. С. Васкан. У згаданій вище книжці описані є всі лиха, які спричинило отворення пивних льокалів. Розуміється, що у книжці представляється деморалізуючий вплив давніх сальонів, перемінених тепер у пивні парлори, де у цілком законний спосіб управляється пиятику, яка руйнує родинне життя, деморалізує одиниці й зводить на манівці найкращих людей. Книжка коштує 35 ц., а дістати її можна в друкарні І. Солянича під адресою:

10336 — 96-та вулиця,
Едмонтон, Алберта.

МЕДОВІ МІСЯЦІ ПОЛЯКІВ З МОСКОВСЬКИМИ БОЛЬШЕВИКАМИ

У перших днях листопада польська військова делегація під проводом полковника Райського прибралася літаками до Москви. Долетіла вона лише до Мінська, а звідтам дісталась до Москви вже залізницею. А прибула вона на обхід "жовтневої революції". На двірци у Москві заграла большевицька охестра польський гимн "Еще Польська не згінела" на повитання "польських фашистів", а усякого рода московські пролетарські достойники витали польських буржуазно-фашистівських гостей. Польський полковник Райський перейшов перед фронтом большевицьких баталіонів. Опісля відбулася дефіляда перед польським полковником Райським. З нагоди приїзду польських летунів урядова газета "Ізвестія" помістила статтю під наголовком "Поздоровлення для польських летунів". У тій статті кажеться, що приїзд делегації є доказом скріплення приятельських відносин між Польщею а С.С.С.Р. Шеф військової большевицької авіяції генерал Алкніс видав вечером бенкет у честь польської делегації. Большевицькі достойники "панькали" в часі бенкету своїм польським гостям, себто називали їх панами й взагалі виявляли їм далеко більше приятельське чувство, як покійний головний отаман С. Петлюра, коли гостював у Пілсудського й Поляків, а защо большевики так осуджували С. Петлюру й його міністрів.

Італія Виступить з Ліги Націй, Якщо Вона не Зреформується

РИМ. — Велика рада фашистівської партії рішила на своїм тайнім засіданню, що Італія має полишитися у Лідзі Націй лише під умовою, коли вона в як най коротшім часі радикально зреформується. Ся реформа має відноситися до конституції Ліги, її способу функціонування й справ, які Ліга має полагоджувати. Муссоліні, під якого проводом відбулась згадана рада, заявив, що конечним є, щоби до Ліги повернули Японія й Німеччина, а також, щоби до неї вступив Совітський Союз і щоби теж як найтісніше співділали з нею Злучені Держави.

ГІТЛЕРІВЦІ ЗАСУДЖУЮТЬ ДО ВЯЗНИЦ КАТОЛИЦЬКИХ ДУХОВНИХ

БЕРЛІН. — У Німеччині засуджено недавно двох католицьких священиків до вязниці за ображаючі вискази про націонал-соціялістичний режім.

У Дортмунд засуджено священика Бродессера на 5 місяців вязниці за ображаючі замітки про Гітлера перед студентами.

У Нордгавзен засуджено знов на священика Стендера на місяць вязниці, за образу "нації" з проповідниці.

Носяться з Гадкою Зреформувати Лігу Націй

РИМ. — Ассошіейтед Пресс довідалась з дуже поважних джерел, що у дипльоматичних кругах по ріжних столицях европейських держав носяться з наміром зреформувати Лігу Націй.

Привід до сього мало дати рішення фашистівської ради в Італії, яке постановило, що Італія має виступити з Ліги Націй, коли ся послідня радикально не зреформується.

Згадане реформування Ліги мало би розпочатись усуненням з конституції Ліги постанов, які гарантують задержання границь держав, установлених Версайським договором. Ті постанови поручають ужиття економічного й мілітарного способу примусу, на випадок, підприняття зачіпної війни котроюсь з держав.

Якщоб сі постанови усунено з конституції Ліги, то тоді можна би запросити Злучені Держави до вступлення до Ліги. Через сі саме постанови Злучені Держави не хотіли вступити до Ліги. Також малося би запросити Совітську Росію, Японію й Німеччину, щоби вступили до Ліги Націй. Вони моглиби творити осібні ліги у Лізі.

Відповідно до пропонованої реорганізації світ будби поділений на три сфери впливів, що володіли-би світом.

І так в Европі домінуючим будби вплив Англії, Франції й Італії.

В Азії домінували би впливи Японії й Росії.

Америка, з вимком Канади і британських посілостей, лежали би у сфері впливів Злучених Держав.

Згадана реорганізація відобрала би Лізі Націй її теперішню силу під мілітарним оглядом і ослабила би сю інституцію, одначе з другої сторони зробила би її більше могучою через те, що в ній знайшлися би побіч себе чотири могучі держави, які тепер находяться поза нею.

ЗА СТРІЛ ДО ПОЛІЦИЯНОГО АГЕНТА — ДОСМЕРТНА ВЯЗНИЦЯ

Дня 23 вересня с.р., 22-літний Северин Мада, робітник, родом з Калуша, стріляв з револьверу до поліційного агента Михайла Тендяя нав улиці Кармелітській у Львові — в хвилині, коли агент легітимував його. Мада зранив агента в голову.

За сей вчинок станув Мада перед наглим судом. По переведенні розправи, суд засудив його на досмертну вязницю.

Мада заявив себе членом О. У. Н.

3,000 БЕЗРОБІТНИХ ПІСЛАНО ДО ТАБОРІВ ПРАЦІ

А. А. МекКензі, голова комісії несення помочі безробітним заявив, що близько 3,000 безжених безробітних із цілої Алберти порозсилано досі по таборах праці.

Такі табори праці, які остають під управою департаменту національної оборони находяться у Кутеней, Крова Нест, Бенф, Колмен, Сарсі, Кукинг Лейк, Винтерберн.

Табори, що остають під управою відділу федеральних парків є у Лейк Луїз, Елк Айленд, Джеспер Парк і Вотертон.

Табори, що находяться під управою албертійської запомогової комісії є у Нордег, Варнер Лондбрек, Кедомин, Три Гилс і Морин.

На підставі умови домініяльне правительство дає повне удержання фізично здоровим, та бездомним людям і платить їм ще готівкою 20 центів денно. Домініяльне правительство покриває одну третю коштів безпосередньої запомоги, даючи 50 центів денно на чоловіка, що працює при будові провінціональних доріг для помочі безробітним і 60 центів денно на чоловіка при будові трансканадійського гостинця.

ЗАПОВІДАЮТЬ РОСІЙСЬКО-ЯПОНСЬКУ ВІЙНУ У 6 МІСЯЦЯХ

ЛОНДОН. — Сер Ришард Стетфорд, генеральний прокуратор британського правительства, промовляючи у Берлні сказав, що він не буде зовсім здивований, коли у протязі шістьох місяців прийде до японсько-російської війни. Він сказав дальше, що коли прийде до вибуху вищезгаданої війни, то є багато можливостей, що й Велика Британія буде втягнута до неї.

По тій причині Сер Стетфорд радить, щоби звернути увагу працюючої кляси на небезпеку скорої війни й в той спосіб занобігти, аби нова війна не велася для збагачення капіталістичної кляси, як се мало місце у послідній Великій Війні.

УРЯДОВЕ ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

НЮ ЙОРК. — У минулий вівторок прогибіція перестала обовязувати у Злучених Державах.

Покищо продаж алькоголічних напитків дозволена є тільки у 23 стейтах, а 25 полишаючися стейтів ще не ухвалили закона, дозволяючого продавати алькоголічні напитки й тим самим остають на разі через якийсь час сухими.

НОВА УКРАЇНСЬКА ПАРТІЯ

У Львові появився новий український часопис п. н. "Перемога". Новий часопис є органом політичної організації **"Фронт Національної Єдности"**, на якої чолі стоять: Сильвестер Гарасимович — голова; Дмитро Паліїв — секретар; свяшеник Мих. Болозовський, Володимир Кохан і інж. Любомир Савойка. Ся організація, яка є зародком нової партії — вийшла як опозиція з УНДО. (Українське Національно-Демократичне Обєднання)

ГОВОРЯТЬ ПРО ЗНИЖКУ ТАРИФИ, ЩОБИ ЗБУТИСЬ НАДВИШКИ ПШЕНИЦІ

ОТТАВА. — Ширяться тут поголоски, що консервативне правительство старається заключити цлові договори з ріжними державами, маючи на цілі спродання заграницю надвишки 300 міліонів бушлів пшениці, яка тепер находиться в елевейторах і по фармах у Канаді. На основі тих договорів думає правительство знижити цло на деякі товари, спроваджувані із чужих країв до Канади, о скільки сьому не будуть стояти на перешкоді умови, заключені на імперіяльній конференції.

ДЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖАЛОБИ

На день 29 жовтня була заповіджена маніфестаційна національна жалоба Українців на землях в границях Польщі — та поліція, з приводу замаху на совітський консулят — заборонила улаштування віч і зборів. Та мимо сього відбулися по українських товариствах сходини, на яких ухвалювано протести проти терору на Україні.

Українським соціял-демократам та радикалам, які оповістили осібну маніфестацію в цілому краю на день 5-го листопада — поліція також заборонила відбути такі маніфестації.

ЗА ЗРАНЕННЯ ПОЛІЦИЯНТА — КАРА СМЕРТИ

В Станиславові відбувся наглий суд над селянином Сидором Левицьким, який зранив поліцаянта Домініка. Суд засудив Левицького на кару смерти через повішення. Присуд виконано.

Ірляндія Хоче Оголоситись Республикою

ЛОНДОН. — Президент Вільної Ірляндської Держави Імон де Валера вислав запит до британського правительства, чи воно не буде щось мати проти того, коли населення Вільної Ірляндської Держави заявиться за проголошенням Ірляндії республикою та ся послідня перестане тим чином бути британською домінією.

Томас, домініяльний секретар Великої Британії заявив де Валері, що на випадок проголошення Ірляндії республикою сотки тисяч Ірляндців у британських домініях втратять горожанство та заняття. Також британське правительство скличе у такім випадку всі свої домінії на нараду, що мається зробити з Вільною Ірляндською Державою.

На разі одначе де Валера не думає зривати звязи з Англією, поки не буде певний, що республикою буде можна проголосити цілий зелений острів враз з Ольстером до чого ще дуже далеко.

Дальші Арештування Галичан на Радянській Україні

До цілої низки арештованих на Радянській Україні Галичан, подають галицькі часописи ще отсі прізвища:

Іван Сіяк, Семен Вітик, Михайло Лозинський.

Повищі прізвища добре відомі галицькій українській суспільности.

Др. Іван Сіяк був одним з найдіяльніщих членів Української Соціялдемократичної Партії. В часі війни був сотником Українських Січових Стрільців. Перейшовши на Радянщину, вступив до дипльоматичної служби, в якої як "підозрілого в українстві", стягнули його та приділили до неполітичної служби в Київі. Сіяк був під постійним наглядом чрезвичайки, аж опинився в тюрмі.

Семен Вітик — відомий соціялістичний діяч і парляментарист, організатор українського пролетаріяту міст і сіл, справжній "трибун люду", посол до австрійського парляменту, невтомний борець за визволення України зпід царської неволі, редактор соціялістичних часописів, член уряду Української Народньої Республики і т. д. В кілька літ по війні рішився виїхати на Радянську Україну, бажаючи віддати всі свої сили для будівництва української держави. Та московські більшовицькі диктатори не допустили його до поважнішої праці. Державли його під строгим поліційним наглядом і вкінці спрятали його разом з іншими "підозрілими".

Др. Михайло Лозинський — давніще з переконання анархіст. Один з найкращих українських журналістів. Політик нещоденний. Захоплений будівництвом української держави, виїхав на Україну, щоби стати одним із її будівничих. Та русотяпи не могли знести й його та побільшили тюрму о ще одного небудьякого мешканця.

Замітити ще треба, що всі вони стали комуністами з переконання, вважаючи, що сим шляхом вдасться добути кращу долю для цілого українського народу. Забули одначе сердеги, що патент на будування українського життя та української держави мають не українські комуністи, а тільки московські. А Москалі, хоч і називають себе "комуністами" — хочуть створити для Московщини кольонію з України! І тому свідомий український елемент, навіть комуністичний, — винищують вони систематично шляхом терору, голоду, арештувань і розстрілів.

РІДЖАЙНА.—Появилась тут офіціяльна заява, що властителі фармів, які мешкають у місті, втратять запомогу з кінцем лютого, с.р. Станеться се тому, що на тягу Запомогового Уряду [illegible] повинні жити на своїх фармах і там самі утер[illegible]

Кампанія за Здобуттям 3,000 Нових Передплатників для "Фармерського Голосу" Треває Далі.—Чи Ви Вже Сповнили Свій Обовязок?